

DOLENSKI LIST

KNJIŽNICA
CA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 27 (433) LETO IX
NOVO MESTO, 10. JULIJA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokovpisov ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje «Slovenski poročevalci» v Ljubljani

Zavore so zacvilile

Razmišljanje o prometni varnosti in o vzgoji zanjo med najširšimi plastmi naših ljudi — Lani je bilo v okraju 178 prometnih nesreč, letos pa do 15. junija že kar 150 — O peščih, kolesarjih, voznikih in šoferjih na naših cestah — Šolsko mladino moramo sproti seznanjati s cestnoprometnimi znaki

Slovenec se šteje za kulturni narod. Poznamo pravila lepega vedenja. Vsakdo od nas bo zardel, če ga kdo opozori, naj v uradu sname klobuk ali da je prepevovano pljuvati, če bo slučajno pljunil na tla. Nerodno nam je, če nas znanec opozori, da nas je pozdravil in mu nismo odzdravili. Poznamo torej pravila lepega vedenja. Na žalost le v družbi. Naš bonton na cesti je bolj žalosten. Namreč prometni bonton. In ta je važnejši od prvega, saj marsikdaj postavi vprašanje našega življenja.

Lani je bilo v novomeškem okraju 178 prometnih nesreč, letos pa do 15. junija kar 150! Posledice: 1 mrtev, 38 hudobno poškodovanih in 43 lažje poškodovanih, materialna škoda pa 5 milijonov 800.000 din. Po udarimo naj, da je škoda ocenjena objektivno, če bi pa cenili poškodovane predmete, ker jih je po nesreči običajno treba kupiti v trgovini po dnevnih cenah, bi bila tako nastala škoda verjetno desetkrat večja. Oglejmo si vzroke nesreč. Delimo jih v subjektivne in objektivne vzroke. Objektivni vzrok so tisti, ko se zgodi nesreča brez krivde voznika, ko je krivo slabo ali nepravilno urejeno cestnišče, subjektivni pa so tisti, ko zakrivi voznik ali šofer, ki je nevarno, ko se zgreši ali kolesar.

Naše ceste niso v najboljšem stanju, pač zato, ker sredstva za vzdrževanje niso nikdar zadostna. Cestariji so redki in še ti od prometa nastale vdrtine na cestniščih navadno zadelajo z blatom iz kanalov, ker ni dovolj točilca. Ceste, ki jih uporabljamo, so bile grajene

pred zadnjo vojno, pa tudi že pred prvo svetovno vojno. Takrat je bil promet počasen, zato so na teh cestah številni nepregledni ovinki in vzpetine. Avto cesta, ko jo gradimo zdaj, bo izjemna. Zgrajena bo po sodobnih evropskih predpisih. Današnja vozila dosegajo izredne hitrosti. Kljub temu pa je še veliko nesreč zaradi slabih cestnišč sorazmerno majhno, saj so letos 40 odstotkov nesreč zakrivilo vozniki avtomobilov, 3 odstotkov vprežni vozniki, 29 odstotkov kolesarji in 5 odstotkov pešci.

Pešec je počasen. Počas in razmišljeno jo ubira po cestnišču. Zavije preko ceste in v hipu, ko za njim zacvilijo zavore avtomobila, ki se je centimeter pred njim ustavil, spozna, da je mislil in gledal bolj na vse drugo, kot na lastno varnost. Kolesar je malo hitrejši od pešca, toda vozi kolo, ki ni stabilno, s premikanjem vzdržuje ravnotežje, toda njegove oči so uprte v cestnišče, izguba se jamam in vdolbinam na cesti. Ne more posvečati pozornosti temu, kar je za njim, ker bi ga pogled nazaj

spravil iz ravnotežja, zato vozi kot pravimo, le z ušesi. Avtomobil se pojavi za njim kakor duh, ker so današnji motorji zelo tihi. Tudi voznik vprežnega vozila je počasen. Njegove misli se mudijo povsod, samo na cesti ne. Razen tega povzroča vprežni voz precejšen hrup, naši kmetje pa imajo še to lepo navado, da vozijo po sredi ceste, kot da je njihova. Kaj pa vozniki motornih vozil? Zaradi hitrosti, s katero vozijo, ne morejo biti dovolj pozorni do predmetov na cesti, mimo katerih drvijo. So sicer bolj zbrani kot katerikoli od ostalih voznikov in pešcev, vendar je njihova zbranost posevčena predvsem lastnemu vozilu.

Povrnimo se k nesrečam in skušajmo ugotoviti njihove vzroke. 40 odstotkov nesreč nastane iz objektivnih vzrokov, od tega 16 odstotkov zaradi neprimerne hitrosti, 14 odstotkov zaradi nepravilnih srečanj in 10 odstotkov zaradi drsenja. Iz subjektivnih vzrokov so povzročili 5 odstotkov nesreč vozniki vprežnih vozil, 5 odstotkov pešci in 29 odstotkov kolesarji; ti torej prednjačijo. Slabe strani kolesa kot prometnega sredstva smo že omenili, temu se pa pridružuje še grda razvada, da kolesarji radi vozijo po trti ali štirje vstrice, posebno ko gredo z dela, da vozijo pomoči brez luči ter ni

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pravilna pomoč

Seminar za predsednike delavskih svetov

Enainštirideset predsednikov delavskih svetov iz našega okraja je obiskovalo seminar, ki je trajal od 30. junija do 3. julija. Razveseljivo je, da so udeleženci tečajna večina mladi ljudje in da sta med njimi tudi dve tovarišici. Torej z mladimi kadri v organih delavskega upravljanja le ni tako slabo, kot včasih trdimo. Pobudo za seminar je dal okrajni sindikalni svet. Tečajniki so obdelali nekaj najvaž-

nejših upravnih in gospodarskih delavskih svetov iz našega okraja je obiskovalo seminar, ki je trajal od 30. junija do 3. julija. Razveseljivo je, da so udeleženci tečajna večina mladi ljudje in da sta med njimi tudi dve tovarišici. Torej z mladimi kadri v organih delavskega upravljanja le ni tako slabo, kot včasih trdimo. Pobudo za seminar je dal okrajni sindikalni svet. Tečajniki so obdelali nekaj najvaž-

nejših upravnih in gospodarskih delavskih svetov iz našega okraja je obiskovalo seminar, ki je trajal od 30. junija do 3. julija. Razveseljivo je, da so udeleženci tečajna večina mladi ljudje in da sta med njimi tudi dve tovarišici. Torej z mladimi kadri v organih delavskega upravljanja le ni tako slabo, kot včasih trdimo. Pobudo za seminar je dal okrajni sindikalni svet. Tečajniki so obdelali nekaj najvaž-

nejših upravnih in gospodarskih delavskih svetov iz našega okraja je obiskovalo seminar, ki je trajal od 30. junija do 3. julija. Razveseljivo je, da so udeleženci tečajna večina mladi ljudje in da sta med njimi tudi dve tovarišici. Torej z mladimi kadri v organih delavskega upravljanja le ni tako slabo, kot včasih trdimo. Pobudo za seminar je dal okrajni sindikalni svet. Tečajniki so obdelali nekaj najvaž-

UPRAVNA
RAZDELITEV
OKRAJA
NOVO MESTO

30. junija je prenehal obstajati okraj Trbovlje; štiri njegove občine (Zagorje, Trbovlje, Hrastnik in Radeče) so se s 1. julijem priključile okraju Ljubljana, v sestav novomeškega okraja pa so prišle občine BREŽICE, SENOVO, SEVNICA in VIDEM-KRŠKO. Ob združitvi 4 posavskih občin z ostalimi občinami Dolenjske prisrčno pozdravljamo vse delovne ljudi v mestih in vaseh na levem in desnem bregu Save: delavce in nameščence sevnške lesne industrije, senovske rudarje in proizvajalce elektrike, papirničarje in kmetovalce Krškega polja, Bizelskega in v Obsotelju ter vse člane množičnih organizacij, društev in vseh ostalih združenj. Novomeški okraj, ki je meril doslej 171.282 ha in imel 91.440 prebivalcev, se je s 4 novimi posavskimi občinami povečal za 78.895 hektarov in za 64.814 prebivalcev, tako da ima zdaj naš okraj 156.254 prebivalcev in nekaj več kot četrtilijona hektarov površine. Kaj več bomo bralcem Dolenjskega lista, ki se s tem razširja tudi v spodnje Posavje, povedali o posameznih občinah, njihovem gospodarstvu, uspehih in načrtih njihovih prebivalcev in o vsem ostalem v prihodnjih številkah našega tednika.

Tehnična srednja šola Videm-Krško

Šolski uspeh lani ustanovljene Tehnične srednje šole (TSS) v Vidmu-Krškem je dosegel v juniju 78,15%, v strojnem oddelku.

Dr. Jože Vilfan — kandidat volilnega okraja Metlika-Semič

Ker je dosedanji ljudski poslanec volilnega okraja Metlika-Semič tov. Franc Jakljevič odstopil, so bile za to območje raspisane nove volitve za poslanca republiškega zbora Ljudske skupščine LRS. Na plenarni obč. odborov SZDL v teh dveh občinah so se odborniki v celoti izrekli za kandidature tovariša dr. Jožeta Vlfana, generalnega sekretarja maršala Tita. Na prvih zborih volivcev, ki so bili pred dnevi v metliški in semiški občini, so se ljudje povsod izrekli za kandidature tovariša Vlfana. Volitve bodo konec avgusta.

Hmelj tudi v Sevnici
Kmetijska zadruga v Sevnici ob Savi je sklenila prve pogodbe s svojimi člani, ki bodo začeli pridelovati hmelj, za začetek na 4 hektarjih. Računajo, da bo pridelava za nova hmeljišča že letos še precej več.

šole pa je bilo pozitivnih kar 86,12% vseh dijakov. Lani se je v šolo vpisal 101 dijak, letos pa bo sprejetih v elektro in strojni oddelki 70 kandidatov. Dijski TSS so v prvem letu obstoja šole imeli praktične vaje v strojni delavnici tovarne celuloze in roto papirja »DJURO SALAJ na Vidmu, že prihodnje leto pa nameravajo zgraditi take delavnice tik šole v Krškem. Obstoj in nadaljnja rast prve tehnične srednje šole v našem

V Brežicah: hmelj, tople grede in sodobna živinoreja

Osem hektarov hmelja v brežički okolici je že prestalo hvalo in grajo številnih kmetovalcev, ki zdaj menijo, da ima hmelj tudi v spodnjem Posavju lepo bodočnost. Dobre izkušnje s pridelovanjem »zelenega zlata« pred zadnjo vojno potrjujejo zdaj novi nasadi; navzlic suši v maju in začetku junija hmelj lepo kaže. Precej zanimanja je za načrte brežičke Kmetijske proizvajalne zveze, ki bo ob novo odkritih izvirih tople vode v Cateških Toplicah uredila tople grede.

Naklada
današnje številke
13.320 izvodov

Nalijmo si čistega vina!

Danes seznanjamo naše bralce natančneje z razpravo na okrajnem plenumu zveze sindikatov, o katerem smo v predzadnji številki kratko poročali.

Sedmi kongres ZKJ je postavil pred nas kot osnovno nalogo dvig življenjske ravni delovnega človeka. Da bi to dosegli, morajo gospodarske organizacije stremeti za čimvečjim porastom proizvodnje. V našem okraju bi lahko gospodarske organizacije delili v tri skupine: v prvi so podjetja, ki imajo urejen proizvodni proces, v drugi skupini podjetja, ki so še v izgradnji, in v tretji skupini manjša obrtna podjetja ter trgovina in gostinstvo. Podjetja prve skupine so dosegla velik gospodarski napredek. Povprečne plače so tu od 10—11 tisoč dinarjev, razen te-

ga so delila povprečno 2 nadplači v letu 1957, prejmejo pa prav tako niso presegle dveh plač. V tej skupini je mnogo podjetij, ki plač iz dobička sploh niso delila, ker so te zneske uporabljala za investicije in v druge namene. V drugo skupino spadajo podjetja, ki so bila večinoma ustanovljena v letu 1954: Belt, Mlekarna, Motomontaža in od »starih« še rudnik Kanjarica. Značilno za ta podjetja je, da so imela majhen dohodek ter so komaj krila družbene obveznosti in anuitete. Nadplač in premij večinoma niso delila. Podjetja tretje skupine —

obrna, trgovska in gostinska — so družbene obveze z lahko izpolnili. Marsikatera od teh gospodarskih organizacij je iz lastnih sredstev opremila in modernizirala lokale. Mnoga med njimi so pa slabo gospodarila ter delila tudi 5 ali 6 nadplač. Mnoga od teh podjetij so dvignila dohodek na račun dviga cen, torej v breme potrošnika. V primerjavi z gospodarskimi organizacijami prve skupine, ki so družbi največ dali, to prav gotovo ni pravilno.

Tarifno politiko zanemarjamo

Ob lanskem 5—10% povišanju prejemkov uslužbenecv in delavcev je okrajni sindikalni svet opozoril podružnice, naj pazijo, da povišanje ne bo zajelo le vodilnega osebja in uslužbenecv; proporcionalno naj zajame tudi delavce. Vendar to opozorilo niso povsod upoštevali v zadostni meri. S takšnim izvajanjem tarifne politike kršimo načela nagrajevanja in povzročili smo splošno razpravo o dvigu plač. Gospodarske organizacije so pričele izplačevati skrajne razpone tarifnih postavk in jih celo presežale. Vprašanje minimalne 80% plače je bilo delavcem nepravilno tolmachenno; nihče ni povedal, da je 80% plača le akontacija in ne statična plača. Računovodstva jemljejo za primere vedno najnižje izračune. Kolektivom bi morali namesto tega prikazati osnovno stvar, namreč to, da so plače odvisne od izpolnitve planskih obveznosti podjetja. V zvezi s tem bi morali iskati vzroke, zakaj podjetja obveznosti ne izpolnjujejo, in te vzroke kolektivom predočevati.

Gospodarska organizacija — zbor proizvajalcev — komuna

Odnosi med gospodarsko organizacijo in komunjo kljub temu, da o tem mnogo pišemo in razpravljamo, še vedno niso takšni, kot bi morali biti. Osnovno nalogo pri tem bi morali izpolniti zbori proizvajalcev. Predvsem bi morale občine zagotoviti kadre, ki bi zborom pripravljali material za njihovo delo. Razen tega občine razpravljajo in se posvetujejo o raznih vprašanjih le z vodilnimi operativnimi organi podjetij in včasih s predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov. Kolektivni ostajajo pri tem načinu dela od komun oddaljeni, razen tega pa s tem kršimo tudi načela delavskega in družbenega upravljanja. Občine bi mnogo lažje reševale vprašanje stanovanjske in komun (Nadaljevanje na 2. strani)

VREME ZA CAS OD 11. DO 20. VII.

Okrog 15. julija krajevne all kratkotrajne nevihtne padavine, druge dni lepo poletno vreme.

Posebni 10-odstotni proračunski prispevek

Prvotno mišljenje, da bodo podjetja ta poseben prispevek lahko izplačevala iz fondov za

Podoba, ki je na Dolenjskem seveda ne bi nikjer našli, a nam je vendarle tako ljuba in tako blizu: s slovenskega morja je, z naše prelepe obale na Koprskem. Obilen lov piranskih ribičev v porloščem zalivu; z mrežami so obkolili veliko jato cipjev ali morskih lipanov (okusna bela riba brez kosti) in jih hitijo zajemati iz mrež. Z njimi polnijo velike čolne, ki nato popeljejo dragoceni srebrni tovor v ribarnice. Tedaj iz vseh hiš in stanovanj diši po pečenih ribah. Spoznaj vse to od blizu je zdaj, sredi časa glavnih dopustov, svojevrsten užitek. Preberite zase še kaj več v slovenskem morju in ljudeh ob njem na 6. strani današnje številke!

ZABELEŽENO

SPET REKORD

Toda žalosten. Naš okraj namreč zavzema drugo mesto v republiki glede nesreč pri delu. Tov. Jože Blažič, okrajni inšpektor higijensko-tehnične zaščite dela, nam je povedal: «Nesreče pri delu so veliko zlo za skupnost, ki plačuje vsako leto ogromna sredstva za zdravljenje po nesrečenih oseb, razen tega pa zapustijo te nesreče čisto tudi invalidnost. Doslej imamo v okraju že preko 1000 delovnih invalidov. V letu 1957 je bilo v okraju 1368 nesreč pri delu in 759 nesreč izven dela. Od tega so bile tri smrtno, skupno torej 2127 nesreč ali 34.523 izgubljenih delovnih dni. Samo izgubljeni delov-

ni dnevi predstavljajo škodo v znesku 34 milijonov 523.000 din, da ne upoštevamo vse ostale škode. Letos je že 10 odstotkov več nesreč kot v istem razdobju lani, 40 odstotkov nesreč bi lahko preprečili z vzgojo in upoštevanjem predpisov, saj je ta odstotek nastal iz subjektivnih vzrokov. Gospodarske organizacije, sindikati in organi delavskega upravljanja se bodo morali resno lotiti reševanja tega vprašanja. Naši delavci so večinoma brez potrebne strokovne izobrazbe, zato je vzgoja in upoštevanje predpisov v tej smeri toliko bolj nuja. Kolektivni naj se nad gornjimi podatki zamislijo in prične ukrepati!»

Zavore so zacvilile

(Prenos s 1. strani)

majo na zadnjem blatniku rdečega odbojnega stekla. Od nesreč, ki so nastale po krivdi voznikov motornih vozil, je povzročila 9 odstotkov primerov vrnjenost, 7 odstotkov voznika po levi strani in 5 odstotkov primerov voznikov, ki niso imeli vozniškega dovoljenja.

S statističnimi podatki smo torej zaključili. Kaj ukreniti, da bi število prometnih nesreč zmanjšali in tako zaščitili življenje uporabnikov cest? Na vsak način je najvažnejše, naučiti ljudi hoditi in voziti po cestah.

razn. diafilmi in podobno. ali trikrat prej opozoril, še čede Glede kolezarjev pa bi bilo dobro pripomniti tole: trgovska mreža naj bi tudi na podeželju

Huda telesna poškodba — posledica kolezarjeve nepravilnosti! Prometno-varnostni predpisi veljajo za nas vse, imamo pa jih zaščititi, da bi ljudem in prometu z njimi pomagali!

Vzgoja državljanov — skrb vse družbe

Gostota našega prometa je že uveljavljena v primeru z bolj razvitimi državami, vendar je število nesreč precejšnje in iz dneva v dan raste. V okraju je registriranih 660 motornih vozil, vozniki izpolnijo pa ima 1290 ljudi, torej pride eno vozilo na dva izučena voznika. Resno moramo misliti na vzgojo ljudi, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem. Nujno bi bilo po občinskih skupnostih ustanoviti prometne šole, kjer bi se naučili pravilne vožnje in uporabe avtomobilov. Vse avtomobile morajo imeti komisije za promet, ki bi se ukvarjale s tem vprašanjem. Nujno bi bilo po občinskih skupnostih ustanoviti prometne šole, kjer bi se naučili pravilne vožnje in uporabe avtomobilov. Vse avtomobile morajo imeti komisije za promet, ki bi se ukvarjale s tem vprašanjem.

imela na zalogi rdeča odbojna stekla. Marsikateri kolezar je plačal kazen 200 din zaradi tega stekla in bi ga bilo lahko za ta denar kupiti, če ne bi moral iti ponj v Novo mesto... Se nečemu je nujno treba posvetiti več pozornosti: kaznovanju prekrškov cestnoprometnega reda. Leta 1937 so občinski sodniki za prekrške zaradi prometnih prestopkov izrekli 12 ukorov, 58 kazni do 500 din in 23 kazni do 1000 din, okrajni sodnik za prekrške pa je izrekel 8 ukorov, 12 kazni do 500 din in 24 kazni do 1000 din. Posebno poglavje so takozvane mandatne kazni, to so tiste, ki jih predpiše miličnik sam na licu mesta. Miličniku gotovo ni prjetno, ko prekršnik, ki ga je mogoče že dva

imaš, pa jih požre! Ljudska milica, posebno prometna, se zelo trudi pri reševanju vprašanj varnosti našega prometa, je pa preveč maloštevilna. Bolj strogo bi bilo treba preganjati pijanost med vožnje in sicer z začasnimi ali stalnim odvzemanjem vozniškega dovoljenja. V Dolenjskih Toplicah je voznik, ki mu je bilo zaradi pijanosti že šestkrat začasno odvzeto vozniško dovoljenje, pa ga je vedno dobil nazaj. — Pri 178 nesrečah je bilo lanj kaznovanih le 185 oseb. To je vsekakor premalo. Kaznovanje politiko je treba poostrižiti tako, da bo kazne za prekrške občutna.

V Novem mestu se bo kmalu pojavil avtomobil z zvonicom; stal bo kjerkoli. Človek bo nepravilno prečkal cesto, kolezar nepravilno vozil, iz zvočnika pa bo zadonel miličnikov glas: »Tovariš s tvojim klobukom, v temnohodri obleki, ne stojte na cestišču in ne prečkajte ceste tako, kot ste jo pravkar! Predno greste čez cesto, se ozrite na obe strani in šele ko ste ugotovili, da je cesta prosta, jo prečkajte kotičnik hitro moretes.

Človeku, ki ga bo ogovoril glas iz zvočnika, bo verjetno nerodno, zardel bo, vendar — svoje napake ne bo več ponovil.

J. M.

Naš obisk

Odločba Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Novo mesto: »Odločba, da ima Simon Tepina, krojaški mojster, zaposlen pri podjetju Krojač Novo mesto, pravico do polne osebne pokojnine, ker izpol-

jev na Koroškem. Nato sem delal leto dni v Ljubljani, eno leto v Slavovski Slatini, se vrnil za leto dni na Jesenice in se nato dokončno preselil v Novo mesto. Upam, da se lahko pohvalim, da sem star Novomeščan, saj živim tu že od 1925. leta, torej 33 let.

V Novem mestu sem delal pri raznih mojstrih: 13 let pri Šetincu, nato 3 leta pri Pelkotu. Končno sem se zaposlil v Železniški obrtni zadrugi in delal tam. Veliko sem šival za partizane. Po osvoboditvi sem do 1949. leta delal doma; nato sem se vključil v ponovno ustanovljeno železniško zadrugo. Ko je bila 1953. leta razpuščena, sem odšel k podjetju Krojač, kjer delam še danes.

»Kako ste zadovoljni s pokojnino?«

»Moram priznati da nisem toliko pričakoval. Res je sicer, da sem 40 let star in da imam polnih 35 let službe, vendar ponaučim, da sem z odmerjeno pokojnino zelo zadovoljen.

Še o dolenjskih krompirjevih rekordirjih

Prejšnji mesec smo objavili pogovor z dvema najboljšima pridelovalcema krompirja v občini Trebnje, lanskim zmagovalcem v doseganju večjih hektarskih pridelkov. Zdjaj nam piše Kmetijska zadruga Velika Loka, da je lani dosegel najboljši pridelok krompirja v občini Trebnje (pa menda tudi v Jugoslaviji, kot vse kaže), tovariš FRANC UKOČ iz VEL. LOKE, ki je pridelal na hektar 67.062 kg KROMPIRJA. Na drugem mestu bi bil potemtakem tovariš IVAN ČEH iz PONIKEV s 67.053 kg krompirja na hektar, na tretjem pa FRANC FINK iz PONIKEV s pridelkom 85.016 kg krompirja na hektar.

Na vprašanje, kdaj bodo izplačane nagrade lanskoletnega tekmovanja za večje pridelke, sporočamo po navodilu okrajne zadruge zveze: nagrade so zagotovljene z odlokom zveznega izvršnega sveta, ni pa še znano, kdaj bodo izplačane. Tudi na OZZ pričakujejo, da bo to v najkrajšem času.

Njuje vse pogoje tako glede delovne dobe kot starosti. Približno tako se glasi odločba, ki jo je tovariš Tepina prejel.

»Leta 1911 sem se šel učiti v Kranj. Doma sem iz Stražišča pri Kranju. Tudi moji oče je bil obrtnik, izdelovalec sit. Ko sem opravil pomožniški izpit, sem dobil poziv v vojsko. Ker sem bil slaboten, me niso poslali na fronto, delal sem v vojaški krojaški delavnici.

Po razpadu Avstrije sem se kot Maistrov borec udeležil bo-

šene arabske republike Naserja. Potem so me borci in udeleženci proslave napočili h kamniti bli grobnici, v katero so položili 2000 padlih junakov. Toliko so jih našli v grobovih na Klekovih, Milinkadah, Lečkih kolbah in v pragovovih, v katerih domujejo še danes volkov. Vsaka ped zemlje je napoljena s krvjo. H grobnici so prišle v črno odete matere herojev Sutjeske, jokajoče so božale in objemale mrtlo kamenje, kajti števni ni moglo pozabiti. Šestindeset dni so se partizanske brigade toliko s sovražnikom. Z okrvavljenih položajev so poročali komandantom: izgubili smo polovico, dve tretjini borec, toda računajte z nami kot da smo na položajih še val. Sutjeska ni samo podoba junštva, Sutjeska je tudi najpomembnejša zmaga borec za socializem.

Vojskovodja, ki je vodil to veliko bitko, je pred dnevi na proslavi dejal: »Nekateri ljudje se niso ničesar naučili iz pretekle tragedije. Toda tisti, ki so občutili boj na svojih plečih, ki so kravali po raznih gozdovih in poljih, ki so bili ranjeni in so na svojih plečih občutili kaj je vojna, kakor tudi narod, ki so pretrpeli vse vojne strahote — vsi ti nečesto vojne. Ta proslava tu ima simboličen značaj protesta proti novim vojnem, proti novim žrtvam posameznih ljudi in vsega »lovsitva.«

To so tudi misli borec s Sutjeske in to si žele tudi vsi naši narodi. Boji na Sutjeski so se bili za mir, za svobodo in za socializem. Borec Sutjeske so padli za to, da bomo lahko mirno gradili, njihovo »unašvo pa nas bo vedno spominjalo, kakšne so dolžnosti do domovine. Na Sutjeski se mladi rod učil, kako je treba žrtvovati življenje za svobodo. Sutjeska nas je učila ceniti svobodo in mir.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Izredno pomemben dogodek za in svetla in v širšem smislu tudi za mir v svetu je obisk predsednika Združenih arabske republike Naserja v Jugoslaviji. Po udeležbi pri proslavah petnajste obletnice bojev na Sutjeski sta se Tito in Naser odpeljala na Brione, kjer sta imela pomembne državniške pogovore. K temu je treba dodati pomembno dejstvo, da se je zunanjima ministroma ZAR in FLRJ na Brionih pridružil tudi grški zunanjni minister Averof, ki je pred odhodom iz Aten izjavil, da Grčija sicer izpolnjuje svoje obveznosti v okviru atlantskega pakta, da pa želi iskreno sodelovanje z vsemi prijateljskimi državami, ki ne sodijo v noben blok, posebno z Jugoslavijo in ZAR.

izjavo generalnega sekretarja OZN Hammarskjölda, da po njegovem mnenju v Libanonu ne gre za množično vmešavanje od zunaj, so vsi z veseljem sprejeli — razen libanonske vlade. Hammarskjöld je dal to izjavo na podlagi poročil, ki jih je prejel od opazovalcev OZN v Libanonu. Ta izjava v bistvu pomeni, da po mnenju funkcionarjev OZN ni poviča za zunanje vmešavanje v libanonske zadeve. To je bilo vedno ojažanje, zakaj že resno

je trenutno edino ugodno znamenje na poti k vrhu — do konference na najvišji ravni, Marsikaj je že kazalo, da so na obeh straneh že opustili misel na konferenco predsednikov vlad Vzhoda in Zahoda, ko so Američani in Rusi (slednji v zadnjem hipu) privolili v udeležbo na konferenci v Zenevi. Rusi so namreč sahtevali, da bi morali Američani takoj po konferenci prenehati z jedrskimi poskusi, sicer konferenca ne bi imela nobenega smisla. Američani pa so odgovarjali, da je konferenca v Zenevi strogo tehnične narave in da potemtakem ne more politično zavezati nobenega udeleženca. Grelo je že, da Rusi ne bodo prišli, pa so le. Odleži mednarodni opazovalci zamunjeje rabel »dvig barometra« in upajo, da bo po tej konferenci prišlo do drugega sestanka, ki naj bi ugotovil sredstva za preprečitev nenadnega napada.

Pomen teh razgovorov je predvsem v tem, da je dan zglede, kako je treba pospeševati sodelovanje med državami ne glede na njihovo notranje ureditev. V tem primeru imamo tri države, izmed katerih je Grčija v zahodnem bloku, ker je članica NATO, medtem ko Jugoslavija in ZAR ne pripadata nobenemu bloku. Toda notranja družbena ureditev ni v nobeni izmed teh treh držav enaka. In vendar se med njimi poglablja sodelovanje, prijateljske vezi pa so vsak dan močnejše. Nekaj britanski tednik je ob Naserjevem obisku zapisal, da »zdaj pa res vse kaže, da sta oba državnika (Tito in Naser) iskreno vdana politiki miroljubne koeksistence. Prvzaprav bi moralo biti to že vsakomur prej znano na Zahodu in na Vzhodu. Res pa je, da je nekaterim tujim državljanom postalo šele zdaj popolnoma

Spodbudna znamenja

je bilo govora, da bi se utegnile ZDA in Velika Britanija vmešati v Libanonu in tam »napraviti red«. ZDA imajo namreč šesto ladijve na Sredozemskem morju, Britanci pa so nakopili na Cipru nad irideset tisoč vojakov, ki so baje potrebni za red na otoku. Vsem je bilo seveda znano, da so ti vojniki tam, če bi bilo treba posredovati v Libanonu.

Novice, ki prihajajo od tam in s sedeža OZN v New Yorku so zdaj bolj spodbudne. Govorijo celo, da se utegnje v Libanonu pobotati in da bo tako odpravljen še zadnji razlog za kakršno koli vmešavanje od zunaj.

To bi bilo vsekakor najbolje, saj bi si v tem primeru Zahod prihranil puštolovščino, ki bi ga verjetno drago stajala. Srednji vzhod pa bi po daljšem času doživel pomirjujočo spravo, ki bi blagodejno vplivala na vse te področje.

zmanje rezerve, točno proučiti tehnološki proces dela, ugotoviti napake in pomankljivosti na posameznih delovnih mestih in take vrzeli najprej odpraviti. Šele nato naj bi šla na iskanje nove delovne sile. Sindikat je poklical, da v takem stanju kritično ocenjuje ukrepe gospodarskih organizacij, čimne pa bi tudi morale posredovati v tej smeri.

Nalijmo si čistega vina!

(Prenos s 1. strani) munalne graditve, če bi s svojimi potrebami semanjale kolektivne gospodarskih organizacij, povedale kakaj sredstva potrebujejo in izdelale gospodarske računice za razna dela in prioriteten vrstni red. Torej nalijmo ljudem čistega vina, pa bodo takšna vprašanja sami reševali in celo zahtevali njihovo reševanje! Zanimivo je, da delavski sveti in upravni odbori želijo stikov z občino, želijo, da bi se predstavniki občine udeleževali sej organov delavskega upravljanja. Ugotovimo pa lahko, da so ti stiki dobri le v občini Crnomelj.

Nadure in nepredviden porast delovne sile

V merilu okraja se je v letošnjem prvem četrtletju zapolnilo na novo 800 ljudi. Na splošno je opaziti v naši republiki, da bomo že leto dosegli raven števila zaposlenih, predvideno s petletnim načrtom razvojnega razvoja. Ponokod skušajo tak hiter porast delovne sile utemeljevati s prepovedjo nadur. Uredba, ki je izšla, namreč prepoveduje izplačilo nadur razen v izjemnih primerih. Vendar taka utemeljitev ne drži, ker nadurne dela v okraju niso prepreganjali. Je pa vrsta predvsem manjših obrtnih podjetij, ki izplačujejo veliko število nadur, kadar pa je vprašanje odvajanja družbenih prispevkov, jim »zmanjka« sredstev. V tej smeri pa bi bilo res potrebno izplačilo nadur preganjati. Gotovo imajo na tako močan porast delovne sile precejšen vpliv tudi dela na avto cesti.

Zbornica in strokovna združenja

Oba ta dva organa nista odigrala tiste vloge, ki bi jo morala. Preden je predvsem vprašanje trgovine in obrti. Ta podjetja spadajo v tretjo skupino in v tej skupini je bilo največ nepravilnosti v delitvi dohodka, izplačilu nadplac itd. Sindikalne podružnice združujejo le malo podjetij, ki so majhna in torej je ta smeri ne morejo učinkovito posredovati, to pa je naloga predvsem zbornice in združenj. Na žalost ni bilo opaziti niti enega posredovanja omenjenih organov v tej smeri. Podjetja si sama iščejo kupce in tržišča ter tavajo po naših republikah in državah išče kupce. Niso redki primeri, da obrtno podjetje, ki je v občini, prodaja svoje izdelke nekam v Maribor ali Kranj, domača podjetja pa iste izdelke kupujejo v sosednji občini ali drugod.

Stanovanjska izgradnja

Gospodarske organizacije, ki bi gosdarile stanovanja iz lastnih sredstev ali s posojili, so zelo redke, kot na primer Novoteks, SGP Pionir in Kmetijsko-gozdarsko posestvo Novo mesto ter manjše število ostalih. Vodilni uslužbenec nekakega podjetja, ki je dobil izplačilo šestih nadplac, srdito zahteva od občine stanovanje. SGP Pionir je imelo 62 milijonov din za notranjo delitve in je od tega zneska podjetje namenilo 16 milijonov za gradnjo stanovanjskega bloka, ki bo kmalu vseljiv. Podjetja bi morala gledati iz širših perspektiv ter notranja sredstva v večji meri kot doslej usmerjati v negospodarske investicije, v gradnjo

Razumeti moramo, da je nepravilno in tudi nesocialistično, da neke podjetje zaradi izrednih konjunkturalnih pogojev deli pet ali šest nadplac, medtem ko v drugem podjetju, kjer se je kolektiv trudil in mučil, zaradi slabšega položaja dobi le redne primke. O tem smo doslej dovolj razpravljali in nam preostane samo še akcija.

Obrtna in trgovska podjetja so dosegla določen napredek, vendar brez sodelovanja zbornice in združenj, ki bi posebno gledali na stih kadrovske sestave manjših podjetij

Nov način delitve dohodka

ki smo ga uvedli, se ni v celoti rešeno vprašanje. Delavci so, kot je opaziti, premalo seznanjeni s tem, kam in kako se delijo sredstva, ki jih ustvarjajo. Niso redki primeri, da delavec ne ve, kako se njegovi prejemki obračunavajo in koliko mu pripada. Velika naloga sindikata je pravilno tolačenje tega, ker bomo le tako preprečili nepravilnosti in odločne v tarini politiki ter s tem da bomo odprli pogled širšemu krogu ljudi in odpravili pogosta okoli lokalistična gledanja operativnih voditeljev. Gospodarske naloge in notranja gospodarska vprašanja podjetij bomo šele nato reševali iz širše splošne družbene perspektive.

Plenum okrajne obrtne zbornice

Po občnem zboru, ki je bil 27. aprila letos in je nakazal številne perspektive v obrtništvu pa tudi marsikako težavo, je bil v soboto 23. junija sklican prvi zbornični plenum, na katerem so razpravljali o priložnostih obrtnikov iz občin Brežice, Videm-Krško, Senovo in Sevnica.

S priložnostno obrtnikov je območja dosedanja trboveljske obrtne zbornice se bo dvignilo zbornično članstvo na 3207 oseb, število vajencev pa na 1023.

Ker se bo s tem priložnostno razširilo tudi delo pri zbornici, sta bila razširjena njen upravni odbor in predsedstvo. V upravni odbor zbornice so bili kooptirani dosedajni predsedniki pododborov: Ivan Ostrovsnik, krojač iz Sevnice, Janko Omerza, krojač iz Senovega, Dular Roman iz Videm-Krškega in Franc Hvalič, direktor Komunale v Brežicah. Razen teh sta bila imenovana še Franc Zabkar, soboličkar iz Videm-Krškega, in Vender Ficko iz Sevnice. Hkrati je bil kooptiran v zbornično predsedstvo Dular Roman, v nadzorni odbor pa še Ivan Bakšič, klepar v Brežicah, in Jože Kolman iz misarske zadruge v Sevnici. Tudi v mojstrsko in pomožniško izpitno komisijo so bili prevzeti vsi predlagani obrtniki, ki so že pred tem sodelovali v tem svojstvu pri OZZ Trbovlje.

»ŽITO-MOKA«, prodaja in predelava, Ljubljana, Čufarjeva 2

MLINSKA INDUSTRIJA, Domžale

MLINSKO PODJETJE, Lesce

prenehajo po sklepu svojih delavskih svetov in po pristanku pristojnih občinskih ljudskih odborov z dnem 30. junija 1958 poslovat kot samostojna podjetja. Ustanovila so novo skupno podjetje

Notranjepolitični tedenski pregled

Močne ši od vseh obročev

Tistim, ki so se udeležili veličastne proslave petnajstletnice blike na Sutjeski, bo ostal dogodek v nepozabnem spominu. Sredi zelene košine obdane z gorskimi vrhovi Treskavice, Magliča, Zelen gore, sredi tega gora je majhna jasa. Na jasi se je zbrala nekaj manj kot osem tisoč preživelih borecov Sutjeske. Zastavo so razvili proletarske zastave v spomin na tiste legendarne junake V. ofenzive, ki so v tej neenaki borbi darovali svoja življenja za zmago socializma. Devetnajst tisoč je bilo borec in ranjenec, ki so se prebijali skozi obroče in osem tisoč se jih je postrojilo 4. julija. Komandanti herojskih brigad so prejeli iz rok maršala Tita najvišja priznanja. Vsaka brigada je bila proglašena za narodnega heroja.

Tako je govoril predsednik borcem, ki so razbili ofenzivo šestkrat močnejšega sovražnika in ki so dokazali, kakšna je jeklena volja enotnih množic. Vsaka se tako zahrbtna kleveta je in bo ob taki enotnosti klavno propadla. Prebili smo obroče, v katere so nas stiskali med vojno, in prebili se bomo iz solesek, v katere nas hočejo potisniti tudi po vojni, kajti volja ljudstva in resnica sta močnejša od vseh obročev.

Predsednik je zatem dejal, da se je Jugoslavija kljub vsem skrbem, ki jih je imela v zvezi s svojim notranjim razvojem in z gradnjo, zavzemala od prvega dne po koncu vojne prav tako vztrajno tudi za ohranitev mira v svetu. Naša politika je miroljubna, nobenega naroda na svetu ne sovražimo, mi ljubimo ljudi, mi ljubimo narode, ne maramo pa tistih, ki ljudstva varajo ali ga vodijo po napačni poti.

Socialistična Jugoslavija je prežeta od duha našega velikega narodnoosvobodilnega boja in revolucije. duha heroizma naših borec, ki so padli za to, kar zdaj imamo. Naša država je prežeta z duhom socializma in gradi svoje življenje tako kot more in kot zna. Tudi junštva Sutjeske so porok, da bomo zgradili socialni tem in da za nas ni nobene ovire in da nas nobena obrekovanja ne morejo odvračati od usrešene poti.

»Poseben pomen bitke na Sutjeski je v tem,« je dejal v svojem govoru na proslavi predsednik Tito, »da je pokazala vsemu svetu, kdo se bori v Jugoslaviji. Vi, tovariši in tovarišice ste morali leto in pol in še več preživeti krijo po vsej naši deželi v boju proti okupatorju, medtem pa je drug žel vaša slava. Slavo partizanov so pripisovali četnikom in klevetali naš boj. Toda tu so bile v potokih krvi oprane klevete in vi ste izšli iz tega nadčloveškega boja čisti kot sonce. Takrat in vedno, iz vsakega boja ste izšli čisti. Mi tudi sedaj ostajamo čisti, ker smrtonosni, ker ljubimo svoje domovino, ker ljubimo graditev socializma, ker želimo sodelovati z vsemi narodi sveta.«

Sedemdeset tisoč ljudi je navdušeno pozdravilo besede predsednika Tita in besede našega gosta, predsednika Zdr-

»ŽITO-MOKA«, prodaja in predelava, Ljubljana, Čufarjeva 2

MLINSKA INDUSTRIJA, Domžale

MLINSKO PODJETJE, Lesce

prenehajo po sklepu svojih delavskih svetov in po pristanku pristojnih občinskih ljudskih odborov z dnem 30. junija 1958 poslovat kot samostojna podjetja. Ustanovila so novo skupno podjetje

O ti nesrečni škrtati

Tiskarski škrtat jo je zadnjič zagodel nam in lovcev v Dol. Toplicah. Ko smo poročali »Olovu, lovcih in divjadi«, smo pravilno zapisali v rokopis, da so topliški lovci porabili ZA LOVIŠČE 97.000 din, tiskarski škrtat pa jim je ponaglal s tem, da je tiskal »za letovišče«. Tovariši lovci, oprostite! Škrtat v tiskarni je brez »dobrega pogleda«...

DO 100 METROV GLOBOKO

se spuščalo nabiralci morskih gob v okolici otokov Brača in Hvara. Letos so nabrali že okoli 300 kg takih gob. Okoli Pešagruša in Jabuke nabirajo dve ekipi v globini metrov razen gob tudi korale.

»ŽITO«

trgovsko in predelovalno podjetje LJUBLJANA, Čufarjeva 2

ki bo poslovalo od 1. junija 1958 dalje.

Vse obveznosti in terjatve podjetja, ki prenehajo s tem poslovanjem, prevzame novo podjetje »ŽITO«, Ljubljana, ki ima bančni žiro račun

600—11
1—571

pri Narodni banki v Ljubljani.

»ŽITO«

Delovni kolektivni organi upravljanja in uprava podjetja »ŽITO-MOKA«, Ljubljana — Mlinska industrija, Domžale in Mlinsko podjetje, Lesce se svojim dobaviteljem in odjemalcem zahvaljujejo za dosedanje sodelovanje in prosijo, da prenesejo svojo naklonjenost na novo podjetje

»ŽITO« — LJUBLJANA

Suha krajina se razvija

Občina Žužemberk slavi te dni svoj občinski praznik. To je za vse občane pomemben vsakoletni mejnik, saj ob praznovanju pretehtajo tudi uspehi, ki so jih v zadnjem času dosegli, in načrte za bodoče delo občine. Naš dopisnik je zato zastavil nekaj vprašanj tov. Jožetu Gosencu, predsedniku obč. ljud. odbora.

»Kako se razvija in občinski družbeno in delavsko upravljanje?»

»Naše družbene organizacije rešujejo večino praktična vprašanja. Pred mesecem dni smo imeli zborove volilcev in na njih razpravljali največ o dvojnem: o elektrifikaciji in o pletiljskem obratu, ki bo, kot upamo, stekel že letos v Žužemberku. Ljudje želijo elektriko, hkrati pa bi se radi zaposlili doma, da jim ne bi bilo treba hoditi za kruhom drugam. Družbeno in delavsko upravljanje se ugodno razvija, sicer pa imamo doslej samo dva delavska sveta in še ta sta bila letos prvič izvoljena.»

Naj omenim še vprašanje šolstva, ki je pri nas zelo pereče. Naše področje je zelo odmaknjeno, zato učiteljsvo beži drugam.

»In gospodarstvo, gospodarske organizacije ter kmetijsko?»

»Letos smo napeli vse sile za novi pletiljski obrat v Žužemberku. Prostore v zadrudnem domu že preurejamo in bomo, kot upamo, kmalu pričeli nameščati stroje. Obrat bo lahko zaposlil 400 ljudi. Kljub znatnemu napredku, ki smo ga dosegli po osvoboditvi, smo pa še vedno med najbolj zaostalimi občinami okraja.

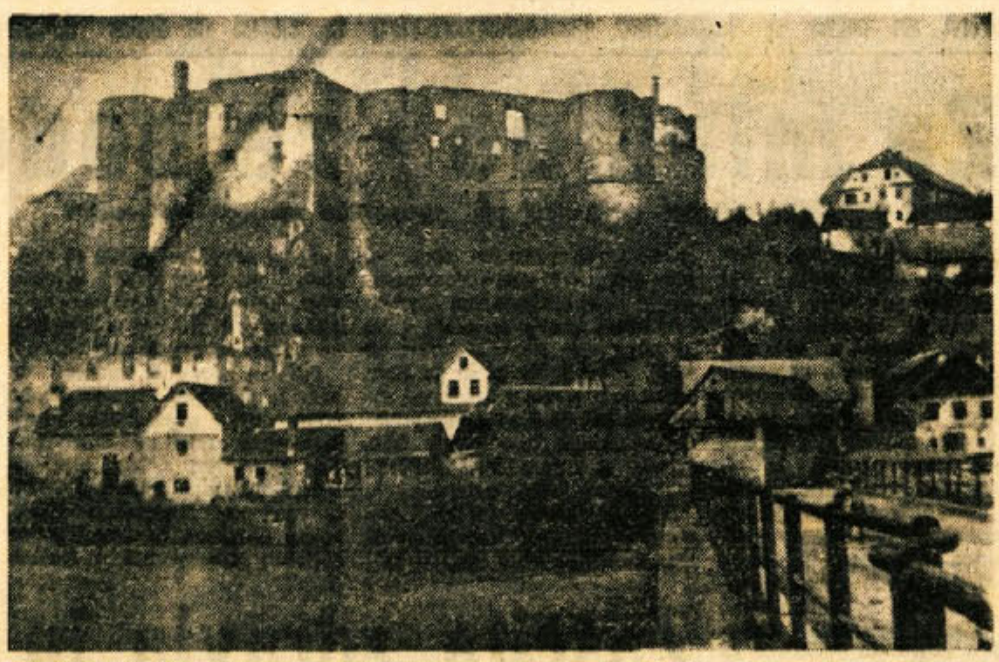
Glede kmetijstva ugotovljamo kot povsod, da je bil družbeni plan prepoznano sprejet in nam je spomladanska setev »usla«, pa tudi zadruga so se premalo zanimala za dvig kmetijske proizvodnje. Vse sile bomo morali napeti pri jesenski setvi. Pogodbeno sodelovanje se sicer razvija, a kmetijska proizvodnja raste počasi.

Razen tega bomo krepili podjetja, ki že obstajajo ali so še v gradnji ter skušali ustanoviti nova. Prostorov, ki bi se dali v ta namen za manjšimi preureditvami zlahka pripraviti imamo za približno 900 km². Delovno silo imamo doma, razen tega pa tudi stanovanjsko vprašanje ni pereče.

»V čem je po vašem mnenju bistvo dosedanjega razvoja in v čem so najvažnejši uspehi Suhe krajine?»

»Mislim, da sem v dosedanjem razgovoru že v precejšnji meri odgovoril na obe vprašanji. Suha krajina se razvija, počasi sicer, toda razvija se. V vseh nas je želja po napredku in upamo, da bomo tej želji z vztrajnim delom v celoti zadostili.»

J. M.

Pri mizarjih ob Krki

Z obiska v »M I Z A R S T V U« na Dvoru pri Žužemberku

Prišel sem prepozno, ker so se delavci »Mizarstva Dvor« že vsuli skozi vrata.

»Kako je, fantje?»

»Dobro, dobro. Če bi bilo slabše, bi šli drugam,« so mi odvrčali v značilnem suhokrajnskem narečju.

Zelena Krka šumi preko jezusa nedaleč od stavbe, ki je v njej večina obratov mizarstva Dvor. Včasih so bile tukaj fužine, nato pa skladišče oglja. Dnes brnijo mizarški stroji. Les gre skozi številne roke, preden je kos pohištva izdelan.

»Mizarstvo Dvor« zaposluje letos preko 40 ljudi; ustvarili pa bodo 30 milijonov prometa, ki ga imajo že v celoti zagotovljenega s pogodbami. Naj povem za primerjavo, da je delalo leta 1951 tukaj manj kot 20 ljudi. Počasaj so obrat povečevali, zaposlovali iz leta v leto več ljudi, vzporedno s tem pa je rasla tudi proizvodnja. Lani je 29 ljudi ustvarilo 19 milijonov, letos pa bo nekaj več ko 40 ljudi ustvarilo več kot 30 milijonov prometa. Od kod tako močan porast v enem letu?

Ker so povečali proizvodnjo, potrebujejo tudi večja obratna sredstva, velika težava pa je za podjetje oddaljenost od železniške postaje, ker je prevoz izdelkov in dovoz surovin zelo drag.

Obšel sem vse štiri oddelke podjetja. V prvem brnijo razne žage ter vrtni stroji, ki obdelujejo les, nato lepilno furnir, v montažnem oddelku posamezne dele sestavljajo, v lakirnici pa dajo vsakemu kosu pohištva z barvo in lakom še lesk in lepoto.

Letos so prvič volili delavski svet, ker je kolektiv narasel na preko 30 ljudi. Delajo v sindikatu, v kulturnoizolacijskem društvu, počasi uvajajo odbojko in nogomet ter mislijo tudi na namizni tenis.

Čas beži. Včasih so bile tu fužine, nato so ogelari dovažali v skladišče oglje, danes pa dela nov obrat — »Mizarstvo Dvor«. Čeprav 40 ljudi prav za prav ni mnogo, je za Suho krajino to la precej. Stiriset fantov in deklet, samih domačinov, se je pri delu v »Mizarstvu Dvor« izučilo delo polke in kruh. Njihovi očeti in matere, sosede in sovaščani vozijo les na žago in ga prodajajo, oni pa ta les obdelujejo in dajejo na trg nove izdelke.

Zelena Krka šumi, čas beži in spreminja okolico, spreminjajo se pa tudi ljudje in navade.

M.

ZA 13. JULIJ, OBČINSKI PRAZNIK

občine Žužemberk

TOPLO ČESTITAJO VSEM PREBIVALCEM SUHE KRAJINE:

- Občinski ljudski odbor Žužemberk
- Občinski odbor Zveze borcev
- Občinski odbor S Z D L
- Občinski sindikalni svet
- Občinska gasilska zveza
- Rezervni oficirji v občini
- Društvo upokojujencev
- Občinski komite ZKS
- Občinski komite LMS
- Občinski odbor ZVVI
- Občinski odbor RK
- Občinski odbor Ljudske tehnike
- TVD Partizan

Ob tej priložnosti čestitajo tudi kolektivni naslednjih podjetij, ki se hkrati toplo priporočajo svojim odjemalcem:

Splošno mizarstvo DVOR — Gradbeno podjetje »REMONTE« v Žužemberku — Gostišče »NA TRGU« Žužemberk — »KRUPON« Žužemberk — Kmetijska zadruga Žužemberk — Kmetijska zadruga Dvor — Kmetijska zadruga Hinje — Kmetijska zadruga Sela-Hinje

V soboto bo 6. skupna seja obeh zborov OLO

Predsednik OLO Novo mesto tov. Franc Pirkovič je sklical za soboto 12. julija 6. skupno sejo obeh okrajnih zborov, na kateri bodo obravnavali:

poročilo predsednika OLO Novo mesto o priključitvi dela bivšega okraja Trbovlje k okraju Novo mesto; določitev števila odbornikov okr. zbora in zbora proizvajalcev; določili bodo dan volitev v okrajni zbor in zbor proizvajalcev; določili bodo položajne plače uslužbencem upravnih organov OLO in kategorizacijo občin glede položajnih plač; potrdili bodo položajne plače okr. zavoda za soc. zavarovanje; razpravljali bodo o oprostih časopisnih podjetjih plačevanja proračunskega prispevka; določili bodo višino stroškov odbornikom, članom komisij in svetov OLO ter višino dnevnice v okraju. Odborniki bodo potrdili tudi prenos pristojnosti do kulturnoprosvetnih zavodov v občinah Brežice, Videm-Krško, Senovo in Sevnica.

Svet za finance bo poročal o ustanovitvi okrajne komunalne banke v Novem mestu, na seji pa bodo razen tega rešili več premoženjsko-pravnih zadev, jamstev gospod. podjetjem, izpopolnili bodo svete in komisije OLO, imenovali proračunsko komisijo, upravni odbor počitniškega doma »Fazan« v Portorožu in sodnika okrajnega sodišča Videm-Krško.

Danes zaseda ObLO Novo mesto

Danes dopoldne se je začela v Domu JLA 5. skupna seja obeh zborov občinskega ljudskega odbora Novo mesto, za katero je predsednik Maks Vale predložil poročilo in razpravo o šolstvu v novomeški občini. Poročala bo tudi komisija za volitve in imenovanja.

Po skupni seji bosta ločeni seji obeh zborov. Na seji občinskega zbora bodo izvolili predsednika zbora in poslušali poročilo komisije za gospodarstvo in komisije za pravne predpise, medtem ko bo zbor proizvajalcev razpravljal prav tako o poročilih teh dveh komisij.

Spomin na odhod dolenskih borcev na Sutjesko: vodja okrajne skupine 39 borcev je bil tov. Maks Vale, predsednik okrajnega odbora Zveze borcev, 2. julija dopoldne pa je bilo na okrajnem Glavnem trgu v Novem mestu veliko slavlje, na katerem sta govorila zbranih Sutješčanov, brigadirjem s avto ceste in množici Novomeščanov tovariša Janes Vrhovič in Franc Pokovec — Pokl

Pred prihodom tujih brigad

V Glavnem štabu mladinskih brigad pričakujejo ta in prihodnji teden prihod mladincev iz tujih držav, ki bodo pomagali graditi avtomobilsko cesto. Prijavljeni so mladinci iz Zahodne Nemčije, Poljske, ZDA, Avstrije, Tunske, Izraela, Holandije, Belgije, Francije, Vzhodne Nemčije, Maroka in večja skupina mladincev iz Združene arabske republike. Tuji mladinci bodo delali na odseku pri Kronovem, nastanjenju pa bodo v naselju »Boris Kidrič« blizu Otočca.

Akademija v počastitev Sutjeske

V Domu ljudske prosvete v Novem mestu je bila v počastitev Dneva borca svečana akademija z res kvalitetnim sporedom. Na lepo prirejenem odru je med dvema temnima zastorama na rdečem ozadju visel znak proletarcev — petokraka s srpom in kladivom, pod njo rdeča črta z napisom Sutjeska 1943, pod njo črna črta z nemško, ustaško in fašistično čeladno ter četniška šubara. Simbolični prikaz borbe dvah front, ki sta se borili na življenje in smrt.

V kvalitetnem programu, ki ga je pričel predsednik OLO

Obisk v naselju Korenitka — Deset dni so imeli zastavo Glavnega štaba MDB brigadirji iz Tuzle»

Dvajseti februar 1942. Vas Vukosavlci na Majevici. Bosna pokrita z ušesno pištavo snega. Nenadoma prileta v belih oblakih, vodi jih četniški izdajalec. »Tam so, v hiši! Strel, eksplozije ročnih bomb in spet strel. Štab majevskega partizanskega odreda je obkoljen. Vsak takoj va, kaj mi je storiti.« Udrih Bilja. Toda sovražnik je močnejši. Drug za drugim padajo člani štaba. Munjele zmanjkuje. S poslednjimi, redkimi, dobro merjenimi strelci iz pištol odgovarjajo partizani. V vsakem od preživelih klijuje uporna misel: poslednji strel bo zame. Komandant Ivan Markovič-Irac se zruši za oknom. Tenak curek krvi se mu poceedi iz ust. Obraz, poln muke in zatajenih bolečin, nenadoma osvetli nasmeh. V očeh mu zaigra slika bodočega življenja:

Hrib, na njem barake, okoli njih stotine mladih fantov in deklet, brigadirjev. Med njimi njegov rod — bosenska brigada iz Tuzle. Iz grl mladih graditeljev doni borbeno pesem majevskih partizanov, v rokah zastavonoše plapolata rdeča prehodna zastava na svetlem drugu. Ivan Markovič-Irac zatrepče, poslednji drget objame telo, veke pokrijejo svetlo sliko, življenje ugasne.

Šestnajst let je minilo od takrat in zadnji komandanta majevskega partizanskega odreda je ostvarjen. Sedemkrat udarna, dvakrat posebej pohvaljena od Glavnega štaba MDB, nosilka prehodne zastave Glavnega štaba, se vrača I. Tuzlanec.

● PROIZVODNJA IN BLAGOVNI PROMET narašča letos iz meseca v mesec. Do konca maja je bila proizvodnja v državi za 12 odstotkov večja kot lani, v istem času. Okrbovanje trga je znatno boljše kot v začetku leta. Več je na prodaj obutve, tekstila, pohištva, kovinskega blaga, kemičnih, nekovinskih in drugih izdelkov. Blagovni promet se bi v maju za 15 odst. večji kot lani v tem mesecu.

Ves spored je bil kvaliteten in se je tudi naglo odvijal. Prireditelja — Domu JLA in občinskemu odboru ZB Novo mesto — vse priznanje! Dvorana je bila polna.

En dan med zmagovalci

Zadovoljni smo s pomočjo in razumevanjem podjetja Gradis iz Ljubljane. Z njim in z investitorjem se pogosto sestajamo in rešujemo razna vprašanja. Zelo dobre odnose imamo tudi z okoliškimi kmeti. Naj vam dam samo dva primera: naš brigadirji v prostem času radi pomagajo kmetom na polju. Prebivalci iz Velike Loke so dali brigadirjem iz Slavovskega Broda pisмено pohvalo za takšno pomoč in prebili z njimi ves dan na skupnem kulturnem nastopu. Prav tako priznanje so prejeli prebivalci Pljuske kutinski brigadi. Vse je v redu, dela se ugodno razvijajo, le Prvo tuzlansko brigado Ivan Markovič-Irac bomo pogrešali.

Ura je poldan. Veseli živčavi okoli kuhinje in obednice. Sonce pripeka z vso močjo. V naselju in vzdolj trase doni pesem, borbeno pesem partizanov in pesem mladih graditeljev. Zastave plapolajo v rahlih sunkih vetra, mlada ožgana telesa: potna od dela in vročine, se sklanjajo, zamahujejo s krampi in gradijo cesto.

Ker nisem bil zadovoljen z odgovorom brigadirjev, sem se obrnil na komandanta naselja tov. Rada Čanaka: »Tak izreden uspeh so dosegli z izredno nortranjo enotno prizadevanjem posameznih brigadirjev se je trudili do skrajnih meja. Vsi so delali za enega, eden za vse. Imeli so največji uspeh na cesti, v čistosti, v ureditvi okolice barak, 17 brigadirjev se je naučilo pisati in brati, 34 mladincev so sprejeli v mladinsko organizacijo — bili so najboljši! Pogrešali jih bomo. Primer tako čvrsto zra-

sklonjenih glav smo zapuščali ta s krvjo posvečeni kraj, kjer snivajo stoteri mrtvi borci, ki so darovali svoja življenja ob bregovih reke Krke.

Vseh teh se bodo spominjali domačini 13. julija, na praznik Žužemberka.

Žužemberk je bil med prvimi slovenskimi kraji, ki ga je zapustila okupatorjeva vojska zaradi nenehnega napadanja slovenskih partizanov. Umik italijanske okupacijske vojske se je izvršil 13. julija leta 1942, ko so se Italijani povlekli pod okriljem tankov proti Novemu mestu. Takoj zatem pa so pripravili partizanski miting v osvobojenem Žužemberku in komandant Glavnega štaba tov. France Leskosek-Luka je izročil prapor s partizansko zvezdo prvemu komandantu osvobojenega slovenskega mesta tovarišu Jožetu Francetu Smrketu. Na mitingu pod žužemberško lipo so govorili najvidnejši voditelji Osvobodilne fronte, ki so prihitali v to metropolo ob Krki iz bližnjih roških gozdov.

Tako je slavil Žužemberk svoj veliki osvobodilni dan, med prvimi slovenskimi mesti in prav zaradi tega slave Žužemberčani občinski praznik 13. julija v spomin na slavne dneve prve osvoboditve in izročitve prvega prapora komandantu mesta Jožetu, na bregu mične dolenske reke Krke.

Jože Zupančič, Litijski

Dolina Krke in Žužemberk vabita

Čas počitnic je tu in smo napregli novodobnega konjčka — TAMOV avtobus — in se odpeljali od Save v dolino Krke — do Žužemberka.

»Krka je čudovita reka!«, so vzkliskali tisti, ki so prišli ta dan prvič na njen breg. Zadovoljni smo jim pritrjevali. Zakaj se ne bi navduševali ob pogledu na to tiho in prikupno dolensko reko, ki so ji peli slavo že vse drugačni ožje, številni geografi in potopisci našega rodu, tudi učeni možje iz tujine.

Krenili smo v vas Videm, da smo bili priča Krkinega rojstva. Reka Krka izvira na dveh kraji: eden je pri podzemeljski jami, ki jo je vpletel pisatelj Jošip Jurčič, bližnji rojak s Maljave, v svojo povest o slovenskem janičarju Juriju Kozjaku. Drugi izvirek je Poljarica. Ko se združita, dajeja dom imenitnim postvrom. O njih je pisal že Valvazor pred 250 leti.

Zgornji tok reke Krke slovi po prijetnih in za fotografsko oko vabljivih slapovih. Krka je v zgornjem toku vsa živa, skaklja svojevrstno (ne tako kakor Soča, tudi barvo ima drugačno). Pot si najde v globini med stenami, medtem ko teče cesta precej višje.

Krka je navdušila že mnoge pesnike, da so ji skladali rime. Med najbolj znanimi je član Moderne — Dragotin Kette, ki je nekaj časa živel v Novem mestu. Tudi bližnja rojaka Anton Hribar-Korinjski in Severin

Sali sta ji ubirala strune na svojih pesniških liri in ji pela slavo.

Severin Sali, zdaj prevajalec v Novem mestu, doma iz bližnje vasi Podlice pri Dobriču (rojjen leta 1911), ji je zapel takole:

»Krka, reka sanjajoča, ti Dolenske sinji pas, ki prelitva se med griči, kot dekleške kite las. Krka, v pravilnih davnine varje te povodni mož; poljske vile ti v obale tko cvetove travnih rož.«

nem prizoru: iznad struge Krke se dviga 60 metrov visoka živa skala in na njej starodavni grad, ki ima svoje poreklo že v XIII. stoletju. Ob turških napadih so semkaj šestokrat udarjali Osmanini in si razbijali glave ob utrjeni postojanki. Pa seveda tudi morili domačine in jih odganjali v sušnost med janičarje.

Na previsu zadnjega stoletja so v poslopju še domovali sodniki in ječarji, nato pa je grad izgubil stanovalce in začel propadati. Mojster Plečnik si je večkrat prišel ogledovat to starodavno stavbo, trudil se je, da bi jo obnovili, da bi postala največja privlačnost za turistični svet. Trdil je, da bi žužemberški grad prepičali tujci s cekini, če bi ga lahko podrli in odvedli s seboj in ga doma spet sestavili.

Žužemberk? Od kod to ime? Domačini trde, da je dobil kraj svoje ime po zoženem bregu reke Krke: prvotno ime kraja je bilo — Zožen breg. Nemci so prenaradili ta kraj v Selsenberg, po besedi Eisen (= železo) zato, ker so v okolici našli še prastari prebivalci Kelti in Iliri železno rudo, jo toplili in kovali iz nje orožje in orodje. Še do poslednjih let preteklega stoletja je delovala v bližnji vasi Dvor

Višnjane je dobro poznal, ko je hodil nekaj časa tjakaj v šolo. Pa tudi do Žužemberka ga je zanepila dostikrat pot in zato je napisal Višnjanom in Žužemberčanom nekaj hrena pod nos. Vendar je pohvalil Žužemberčane zaradi prirodnosti.

In kaj bi povedal Jurčič o Žužemberku danes, ko se zmeraj razkazuje strahote hudih let iz zadnje svetovne vojne?

Prvi komandant partizanske enote iz Žužemberka, tov. France Smrke-Još, moj dober zna-

Stavko Hinko: razbitine žužemberške farne cerkve — trdnjave domačih izdajalcev

nek se izpred vojne, mi je razgrnil tragedijo Žužemberka.

Kraj je utrpel 24 bombnih na padov, in je bilo teže prizadetih 80% hiš. Mnoge stavbe kažejo še danes rebra. Žužemberk je dal z najbližjo okolico 400 partizanskih borcev, od tega je padlo 113 fantov in moč. Kateri kraj ali ljudstvo Evrope je dalo še več krvnega davka, kakor Žužemberčani: vsak tretji se ni vrnil iz partizanov ali okupatorske ječe in taborišča! Na žužemberškem pokopališču počiva 800 fantov in moč, partizanov, katerih trupla so našli v bližnji Žužemberka. Mnogim ne vedo niti imena. Zdal bodo tem žrtvam uredili mavzolej.

Pomladi leta 1946 nas je novomeški rojak in nekdanji partizan tov. Jože Kos povedel na sindikalni izlet v dolino Krke in v Belo krajino. Spetoma smo stopili na žužemberško pokopališče in smo se med prvimi sindikati poklonili manom padlih borcev in žrtev za našo svobodo. Zmeraj mi bo ostal v spominu monolog Vrže iz Jurčičevega Tugomerja, ki ga je članica sindikata DZS, zdaj gledališka igralka Anka Grgurovičeva, recitirala na šb neurejenem in od vojne razdejanem pokopališču.

Stavko Hinko: razbitine žužemberške farne cerkve — trdnjave domačih izdajalcev

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Za mladino - za bodočnost

Društvo prijateljev mladine v Kostanjevici se zaveda svojega poslanstva

Dosedanji odbor DPM v Kostanjevici je delal nekaj več kot leto dni in je že na območnem zboru sklenil nadaljevati delo prejšnjega odbora, to je vzgajati predšolsko, šolsko in posolsko mladino v duhu socialistične skupnosti. Naloga društva je, da se mladina kolikor mogoče zaposli in očuva okolice, ki b. nanjo kvarno vplivala. Nuditi ji je treba dovolj kulturnega razvedrila ter športnega udejstvovanja. Pomagati je treba staršem pri vzgoji otrok, pomagati socialno in zdravstveno šibki mladini ter ob raznih otroških praznikih poskrbeti za pogostitev.

Pri večini članov smo tudi letos pri pobiranju članarine in pri iskanju pomoči in raznih uslug našli na vsestransko razumevanje in pripravljenost na pomoč. Zal tega ne moremo reči za vse. Tudi borih šestdeset dinarjev je za nekatere preveč, da se ves nabrani denar porabi izključno za mladino. Nemalo je bilo tudi tistih, ki sami nimajo otrok, so pa članarino plačali, kar vedo, da dela DPM za srečnejšo in veseljšo mladost mladega rodu.

stareš, ob prazniku žena, ko smo sprejeli v pionirsko organizacijo naše občane, pa spet ob letošnjem dnevu mladosti. Da bi bil našim otrokom dnevi ob Krki še lepši, da bi se po Krki vozili tudi otroci s hribov in sednjih sol, je društvo na pobudo ravnatelja šole kupilo čoln, ki nosi ime po sloviti Selškarjevi povesti »Sinji galeb«.

Na društvenih sejah smo obravnavali tudi vzgojne probleme, kajti vedno smo v naj-

tenejši povezavi s šolskim vodstvom in učiteljskim kolektivom, katerim smo iskreno hvaležni za vso njihovo požrtvovalno pomoč in sodelovanje.

Posebej moramo omeniti, da nam je v veliko pomoč tesna povezanost s predsednico Zveze prijateljev mladine LRS tov. Ado Krivičevico, z Okrajnim odborom DPM, z odborom SZDL in njegovim predsednikom Jožetom Greglom, z Zavodom za socialno zavarovanje v Novem mestu, kakor tudi z vsemi organizacijami, društvi, ustanovami in podjetji v kraju.

Društvo je imelo v nedeljo 15. junija svoj redni letni občni zbor in v glavnem izvolilo isti odbor. Doselej je bila predsednica Stana Gajšková, tajnica Ljuba Hvalova in blagajničarka Tončka Ahmičeva.

Društvo je nedavno na prvi seji sprejelo nove naloge in se jih bo lotilo še z večjim pletom.

VLADO LAMUT: S SUTJESKE (1946) — Obiščite razstavo umetniških slik s motivi s Sutjeske, ki je odprta v novomeškem Domu JLA do konca julija!

Zaščita zdravja in osebnosti

...Šele kontracepcija in ne sam abortus pomeni pravo obvladovanje narave tudi na tem področju. Socialistična družba in njena zdravstvena služba, ki naj ne zdravi samo bolnih, ampak naj zdravim ohranja zdravje, družinam zdrave matere, lahko na ta način vskladi svoje interese z interesom posameznika. Poleg tega pa je iz vseh podatkov razvidno, da je želja po otroku tako močna, da številni rojstev tudi tam, kjer imajo razširjeno kontracepcijo, raste v sorazmerju z materialnim položajem družin, ne pa v sorazmerju s propagando. Zato leže ukrepi za porast števila otrok — na področju stanovske izgradnje, razširitve ustanov za otroke, modernizacije gospodinjstva, ne pa na področju preprečevanja propagande kontracepcije in preprečevanja širše uporabe predpisov za dovoljeni abortus. Toda kadar se ženska zateka k abortusu, pomeni, da je nismo obvestili in ji dali boljše. Ona baje s tem »svobodno« razpolaga s seboj, a ta »svoboda« je zanjo sprejemanje težkega rizika nase. Ali je to vsaj za ceno njene osebne sreče? Statistike poročajo o 70-80% frigidnih ženah. In dalje: da je osnovni vzrok za to strah pred zanositvijo, brez ozira na možnost ali nemožnost splavljenja.

Kontracepcija zato pomeni naravno revolucionarni ukrep v smeri zaščite zdravja in osebnosti ženske. To je metoda, kjer ni treba »govoriti o indikacijah zanjo, ker je osnovna indikacija osebna želja. Posebej so važne pri tem tiste najmoderneje metode, ki jih lahko ženske same uporabljajo. S tem je dano v roke ženi sredstvo, da sama regulira spočetje otrok in da sama odloča o posledicah svojega spolnega življenja, ne da bi to škodilo njenemu zdravju. Zato ni čudno, da se v literaturi posebno tistih držav, kjer že dalj časa uporabljajo kontracepcijo, navaja ta kot posebno važen element ženske samostojnosti in enakopravnosti — poleg ekonomskih in političnih prav — in da obenem zaveda ob tako obsejanje ali podcenjevanje vseh, ki mislijo, da svet za vekomaj sloni na patriarhalni morali. Nekateri menijo, da je tako razdvajanje spolnega življenja od »siljas, to je od razmnoževanja, nevarno za moralo. Z veliko večjo silovitostjo napadajo — posebno prednjači tu katoliška cerkev — kontracepcijo, kot so sploh kdaj napadali pojave, kakor so legalizacija prostitucije v javnih hišah, trgovina z belim blagom in podobno. Zavedati se vseh odgovornosti do potomstva in zato roditi le zaželene otroke, ki bodo ljubljani in negovani, pač ni nemoralno in neodgovorno obnašanje!«

VIDA TOMSIC
(V »Naših razgledih« 7. VI. 1958.)

Družbeno upravljanje v prosveti

Družbeno upravljanje se tudi v Kostanjevici lepo razrača in poglablja. Za primer vzemimo razne odbore in komisije, ki jih imamo v prosveti. Svet za prosveto in kulturo, ki je osrednji organ s področja šolstva, kulture in prosvete, sestavljajo: Zupančič Jože, Barbič Ivi, Zagorec Marija, Pisanski Franc, Masnik Valter, Košak Fani, Kerin Franc, Pisek Ivan in Smrekar Lado kot predsednik.

Občinski svet Svobode sestavljajo: Makol Ivana, Košak Emil, Kovačič Mira, Banič Tončka, Jereb Ruža in Zupančič Konrad, ki je predsednik.

Oba sveta pa imata po več komisij, v katerih delajo najrazličnejši, najbolj aktivni člani SZDL. Tako sestavljajo občinsko pionirsko komisijo naslednji tovariši: Gajšek Stana, Gregel Jože kot predsednik, Hvala Ljuba, Lapajne Marija, Košak Emil, Kušar Magda, Fico Jože, Pisanski Franc in Zagorec Marija. — Odbor društva prijateljev mladine sestavljajo:

Gajšek Stana, predsednica, in Kmetijsko-gospodarske šole predstavljajo: Heraković Pavle, predsednik, Smrekar Lado, tajnik, Kušar Franc, Kerin Martin, Drmaž Franc, Sintič Franc in Pencs Janez. V upravnem odboru Prosvetnega društva Lojze Košak so: Smrekar Lado, predsednik, Mlakar Ivan, Jamkovič Jože, Košak Fani, Košak Emil, Ivanšević Julka, Barbič Ivan, Kosjek Verena, Kukec Lado in Jelšnik Vela. — TVD Partizan sestavljajo: Bešević Sređoje, Hodnik Marija, Hodnik Jože, Smrekar Lado, Hvala Ljuba, Gregel Jože in Močnik Veronika.

Cvetje v stanovanje!

Medtem ko je našim materam bilo nekako priročno, da so gojile cvetje na vrtu, krasile okna svojih stanovanj, je mlajšim gospodinjam mnogokje skrb za cvetlice tuja.

Res, čas, ki nas priganja k delu, nam pogosto ne dopušta, da bi gojile cvetje na vrtu, krasile z njim okenske police ali ga skrbno nameščale v vaze.

Zdaj, ko je bogastvo rož v polnem razcvetu, naj ne bo stanovanja ali vsaj v vsakem stanovanju kotička brez dehtelih, živobarvnih, nežno ali bujno razcvetelih šopkov cvetja!

In vendar nas prav pogled na lep šopek od srca razveseli! Šopek marjetic, ki jih potrgamo na polju in mu dodamo nerazcvetele cvetove maka, tri, pet cvetov gladiol, ki jih kupimo na trgu, ali šopek zajčkov in resede, ki ga porežemo na vrtu, nam prinese v stanovanje toliko vedrine, sonca in radosti, da se temu učinku res ne bi smeli odreči. Obogatiti nam življenje, če pa smo ga prejeli v dar, čutimo resničnost pregovora: »Cvetje pove to, česar srce ne more!«. Tudi izreki »Naj rože govore!« in »Šopek rožic je vizitka srca«, krijejo zrna resnice.

Žene v svetu

Po zadnjem popisu prebivalstva v Franciji (leta 1954) je razvidno, da tvorijo žene 52,1% vseh prebivalcev. V Parizu je to razmerje še višje: 55,8%.

Od 35.000 zdravnikov v Franciji je 5000 žena, med diplomiranim medicinskim osebjem pa je 17 odstotkov žena.

Od 19.220.000 delavcev je 6.880.000 žena, se pravi več kot tretjina. Statistika pripominja, da vlada to razmerje že 50 let, toda zadnje čase se je razširil krog ženske zaposlitve. Zdaj ne dela več predvsem v tovarnah, ampak tudi po uradih in v šolah. Zanimivo je tudi podatek, da imajo žene štiri ure na teden krajši delovni čas kot moški.

V industriji in trgovini je 858 tisoč žena lastnic, delavk pa 1.459.000, ladjark 900, astronomk 23, šefinj postaj 952, 2 ženi pa sta nadzorici vinskih klet.

V prosveti najdemo med učnim osebjem največ v srednjih šol 13.850 žena (proti 15.650 moškem), 296 žena je predavateljica na višjih šolah.

Razstava »Družina in gospodinjstvo«

V Zagrebu bo od 6. — 21. septembra na novem delu velesala odprta razstava Družina in gospodinjstvo. Pokroviteljstvo je prevzel maršal Tito.

Organizacijski odbor pod predsedstvom Pepe Kardelevje je sprejel dokončni program razstave. Na razstavnem prostoru bo poslovalo več servisov po načelu »Opravi same«.

Obiskovalci te razstave se bodo seznanili z ekonomično graditvijo stanovanj ter njihovo praktično in ceneno ureditvijo. Del razstave bo posvečen stanovanjski skupnosti in njeni družbeni funkciji v razbremenitvi delovne žene.

Morda še niste poskusile

Zejnate zrezke pripravimo tako: manjšo zaljano glavo zrezemo na tanke rezine in jih pražimo. Dodamo prav malo vode in solimo. Ko postane zelje mehko, ga ohladimo, mu prinesamo eno do dve jajci, kosčke narezane klobase in toliko drobtin, da lahko oblikujemo zrezke. Povajamo jih v moki, jajcu in drobtinah in ovenemo na vroči masli. Serviramo s krompirjevim prejemom.

Spinačna juha z ovsenimi kosmiči: 1 dlg. maslo, 1 dlg. ovseni kosmiči, zelenjavna juha, četrti kg spinace, 2 žlici smetane, sol, zelen peteršilj. V enaščobi ovsene kosmiče nalo opramo, jih zajedemo z zelenjavno juho osolimo in skuhamo. Nato dodamo spinac, prevremo in zajedemo s sekljanim peteršiljem in smetano.

Skupina udeleženk potujočega gospodinjstvega tečaja v Črnomlju (Foto: Jože Skof)

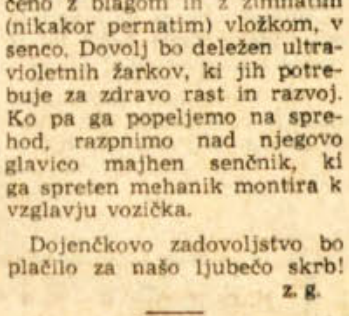
Dojenček joče,

joče neotolažljivo. »Saj mu nič ne manjka,« meni mati in je zadovoljna, ker misli, da je zanj vse storila, če je postavila voziček z otrokom na sonce, da ga pregreje. Pri tem pa ne pomisli, kako mu je vroče v pleničkah, morda še v polvinilnih hlačkah, kako ga slepi sonce, ki pripelka. Ker ne more potolažiti, pač ne vemo, kako hudo mu je. Nič bolje se mu ne godi, če ga popeljemo na sprehod in je izpostavljen pripeki ali če mu blešči svetloba, ki je posebno neprijetna takrat, če je nebo rahlo pooblačeno, skozi oblake pa prodirajo žarki, ki jih čuti le otrok, ki leži na hrbtu in zre v nebo.

Otrok nas z jokom opozarja

nase. Pomislimo in poiščimo vzrok, zakaj joče! Te lepe polne dni storimo mnogo zanj, če postavimo košarico, prevlečeno z blagom in z zimnatim (nikakor pernatim) vložkom, v senco. Dovolj bo deležen ultravioletnih žarkov, ki jih potrebuje za zdravo rast in razvoj. Ko pa ga popeljemo na sprehod, razpni mo nad njegovo glavico majhen senčnik, ki ga spreten mehanik montira k vzglavju vozička.

Dojenčkovo zadovoljstvo bo plačilo za našo ljubečo skrb!

GOSPODINJSKA BELEZNICA

● Jajčne lupine so odlično sredstvo za gnojenje sobnih rastlin. Lupine dobro stlačimo in pomešamo z zemljo in cvetičnimi ločiki.

● Sir bo ostal dalj časa svež če ga zavijete v krpo, ki ste jo namočile v slani vodi in dobro otele.

● Če helega perila dalj časa ne uporabljamo, porumeni. Temu se izognemo, če zavijemo perilo v moder papir.

NAŠI POGOVORI

Ivan Andoljšek: 4

O uglednosti staršev

Nervozni ljudje ne morejo obvladati svojih čustev in razpoloženi ter jih hitro spravi iz ravnovesja tudi malenkost. Ker se ne morejo obvladati, si brž zmečejo v obraz, kar čutijo, da se sproste. Če to starši delajo vprčo otrok, si rušijo avtoriteto.

Nervozna roditelja pa se ne moreta obvladati tudi pri vzgajanju otrok. Ako jim ti takoj ne sledijo, se razburijo, jih zmerjajo, kaznujejo ali pa popustijo, češ delaj, kar hočeš. Razumljivo, da tako ravnanje ni pravilno. Ako otroku kaj velimo ali prepovemo, moramo storiti umirjeno. Če nas ne razume, mu povejmo, kaj in kako naj stori. Če smo prepričani, da bi otrok to lahko storil, pa se upre, tedaj ga skušamo najprej na miren način pregovoriti, sicer pa ga je treba prisiliti, da stori. Kar ukažemo ali prepovemo, mora brezpogojno storiti. Vsako najmanjše popuščanje zavaja otroka v neobogljivost. Zato pa je treba prepmisliti, kaj zmore otrok storiti, da je zahteva umestna. Vsega tega pa pri nervoznih ljudeh ni.

Drugič so morda nervozni starši razpoloženi in so premeški ter preopustljivi, zato pri vzgoji ne morejo uspeti. Čeprav je človek že po krvi navezan na otroke, včasih drugi razlogi prevpijejo instinkt in moralno odgovornost. Če med zakonca ni globljih odnosov kot spolni, tedaj bosta težko skrbela za otroke tako, kot je potrebno. Tudi zakonci, ki iz kakršnega koli razloga čustveno niso uravnoveženi in dograjeni, se navadno ne zmedijo dovolj za vzrejo in vzgojo otrok. Omenili smo že mimogrede, da se posebno moški vzgoje ogibljejo zaradi dela in pohlepa za zaslužkom. Medtem ko morda v začetku čutijo moralno odgovornost do vzgoje otrok, sčasoma otopijo in se razvadijo. So pa seve tudi primeri, da žena odbija moža od doma, če ni reda v hrani, če ni snage, če se neprestano zadirna nad možem, če ne kaže človeške ljubeznivosti, se iz kakršnega koli razloga zapira vase in se maščuje nad možem z navidezno frigidnostjo idr. Tak človek bi bil mogoče v drugačnih razmerah dober oče, zdaj pa se ogiblje doma, išče uteh v alkoholu ali se izživlja drugade. Kjer se starši ne zmenijo dovolj za otroke, je treba najpreje ugotoviti vzrok, sicer razmer ne moremo uravnati.

Kadar koli sem še govoril o vzgoji v družini, sem zmeraj slišal od mater: »Vse je res, kar smo slišale, a to bi morali povedati moškem. Mojeva vse dneve ni doma. Če pa se hočem z njim zvečer kaj pogovoriti o otrocih, me zavrne, da je utrujen in na je to moja reč.« Iz teh pripomb, iz opazovanja življenja in iz tega, da predavanja o vzgoji obiskujejo večinoma le matere, sodim, da v naših družinah največkrat leži vzgoja na plečih mater. Kolikor je tako, JE TO RESEN DRUŽBENI PROBLEM in mislim, da je prav, če v tej zvezi opozorim nani.

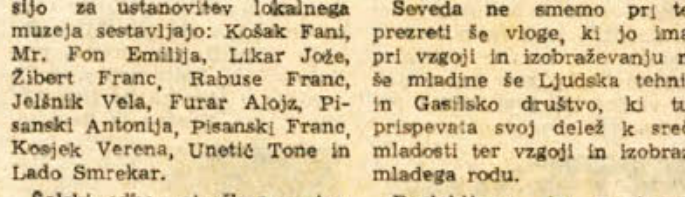
Oglasimo se pri PRESTROGIH STARŠIH! Pretirana strogost je odraz podobne vzgoje, čustvene neurejenosti in razdvojenosti, morebitne zagrenjenosti ali celo nakopičenega sovraštva zavoljo težkih družinskih razmer idr.

Taki starši z otroki niso prijazni, ampak jim rezko ukazujejo, prepovedujejo, jim navadno dosti ne svetujejo, kako naj opravijo delo, ter jih za prestopke strogo kaznujejo. Če je eden izmed roditeljev pretirano strog, tedaj se tako napeto ozračje še nekam omili, huje pa je, če se tudi mati nalezke takega odnosa do otrok. Ker v takih družinah ni nikoli tiste človeške topline, žive otroci v neprestani živčni napetosti in nekam posurove. Zato pa se prav tako surovo vedejo drug do drugega v družini in do drugih otrok v družbi.

Če otroke tako »vzgjajamo«, opravljajo delo le iz strahu pred kaznijo, nikoli pa ne iz čuta dolžnosti do dela. Zato pa taki otroci ubogajo le pod pritiskom. Ako pridejo v drugačne razmere, preteče precej časa, da se prusmerijo in uravnajo. Surovost torej nikakor ne more vzbuditi v otrocih ugleda do staršev.

Skočimo k PREMEHKIM STARŠEM! Ti so navadno srečni v zakonu in so pogosto po naravi flegmatiki. Večkrat pa so starši premeški z otroki tudi zavoljo tega, ker so šli skozi trdo življenjsko šolo: smrt zakonca, otroka ipd. Taki roditelji se celo preveč zanimajo za otroke in so jim vedno za petami. Ob vsaki priložnosti jih ljubkujejo, jim preveč pomagajo pri delu, jim ne morejo ničesar odreči in težko zahtevajo od otrok, da bi storili tisto, kar morajo. Če se jim upirajo, jim objubljajo vse mogoče in jih na ta način podkupujejo ter razvajajo.

Igralci »SNEGULJČICE« dramske sekcije PD na Dvoru

Sijo za ustanovitev lokalnega muzeja sestavljajo: Košak Fani, Mr. Fon Emilija, Likar Jože, Zibert Franc, Rabuse Franc, Jelšnik Vela, Furar Alojz, Pisanski Antonija, Pisanski Franc, Kosjek Verena, Unetič Tone in Lado Smrekar.

Solski odbor otroškega vrta, osnovne šole, nižje gimnazije

Staršem v Novem mestu!

Mestno Društvo prijateljev mladine namerava v letošnjem avgustu organizirati dnevna letovanja za predšolske otroke od 5-7 leta in za pionirje osnovne šole. V poštve pridjejo predvsem tisti otroci, katerih starši so zaposleni, in ki ne bodo šli nikamor letovat. Pod nadzorstvom učitelje bodo šli otroci vsak dan od 8. do 13. ure v naravo, na izlete v bližino Novega mesta, zaposilili se bodo z igranjem, s tekmovalni itd. Dobili bodo tudi malico. Letovanje bo brezplačno. Izvedli ga bomo le pod pogojem, če bo dovolj prijav. Prijave sprejema Okrajni odbor Rdečega križa v svoji pisarni v času od 19. do 20. julija in sicer od 8. do 10. ure dopoldne.

Društvo prijateljev mladine Novo mesto

Ostanki pobreskega gradu pri Adlešilih (severni del), fotografirani pred nekaj leti

Topla sapica z morja pozdravlja Dolenjsko

Verjemite, drage brale in bralci Dolenjskega lista, da ni prav nič lahka naloga, seznaniti vas v tako kratkem sestavku, kakršen bo tale, s tako pestro deželjo, kot je prav koprski okraj. Zato se ne bojte kakšne znanstvene razprave, posejane z neštevilnimi številkami — skušal se jim bom povsem izogniti, pri tem pa vam posredujeva čim bolj verno sliko o lepi deželici ob morju, na naši, slovenski obali. Pravi jo ji tudi »Obala delovnih ljudi Slovenije« — v naslednjem domo že še videli, zakaj.

sečoveljskih solin, in če imate še kakšnega svojca na ladjah Splošne plošbe, pa smo že skoraj kar dobri znanzi. No, to pa le še ne. Na prvi obali se je v zadnjih nekaj letih zgodilo toliko novega v gospodarstvu in na drugih področjih, da bi bil obiskovalec, ki bi po nekaj letih danes prišel na Koprsko, prav gotovo presenečen nad doseženimi uspehi. Ze zunanji videz obmorskih mest se je dokaj popeljal, velik razvoj je doživelo ladjedelništvo, ribištvo ter

tudi obalni pomorski potniški in tovarni promet in če pridete k nam na obisk, se boste lahko že po morju z udobnimi motornimi ladjicami popeljali iz Koprave v vse kraje na naši obali.

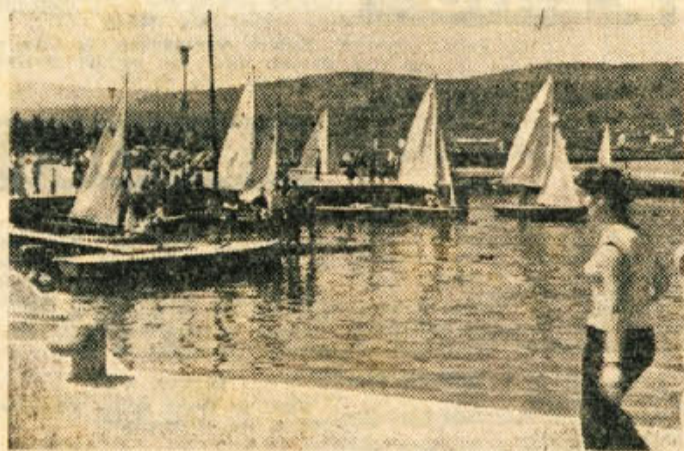
gozduge jereba, race in ključnače. Kraševci in Istrani pa vam postrežemo z jerebicami, fazani in dolgouhimi zajčki. Vse skupaj pa boste lahko zapuščali s kapljico odličnega terana

niki, železarni, velike tovarne in tudi kolektiv novomeškega podjetja. Vsako leto več jih je in bolj radi prihajajo na morje, v svoje druge, pisane po barvane domove — k osvežujočemu morju in na toplo sonce iskat zdravja in moči za nadaljnje delo. Ne manjka jim tudi kulturnega razvedrila — za to skrbi zavod Primorske prireditve v Kopru.

Seveda vam še zdaleč nisem naštel vsega, kar bi bilo vredno vedeti in videti ob našem slovenskem morju in v njegovem neposrednem zaledju. — Morda mi bo kakšen Koprčan, ki mu bo slučajno prišla v roke tale številka Dolenjskega lista, to celo očital. Zato pa le pridite tudi sami k nam, da boste lahko na svoje oči videli, kar sem vam pozabil predstaviti; predsem pa se boste spoznali in seznanili z našimi ljudmi, ki po svojih močeh doprinašajo na svojem delovnem mestu — tako kot vi pri vas na Dolenjskem — svoj delež k razvoju družbe — za lepše in boljše življenje nas vseh!

Tako — pri kraju sr. drage Dolenjke in Dolenjci! Prejmite s Koprškega, z obale slovenskega morja, naše najlepše pozdrave in vabilo na obisk! Z besedo in s fotografijami pa vas je v zgornjem sestavku na hitro spoznal s koprskim okrajem vaš

RASKO BRADASKJA
urednik »Slovenskega Jadrana«

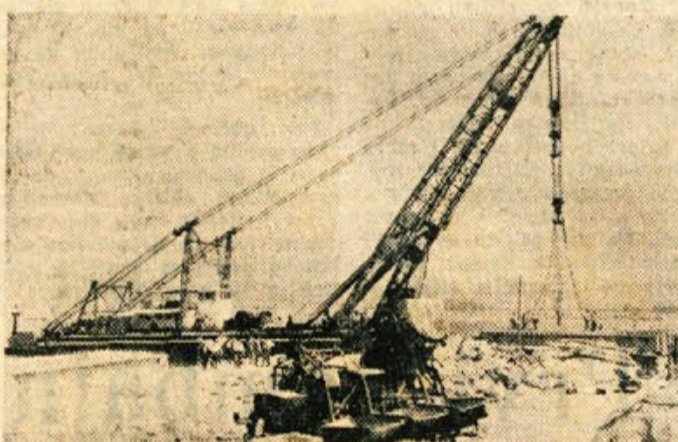

Tudi za športno udejstvovanje je na morju velika priljubljenost. Na sliki vidite mlade jadralce, ko se pripravljajo na tekmovanje.

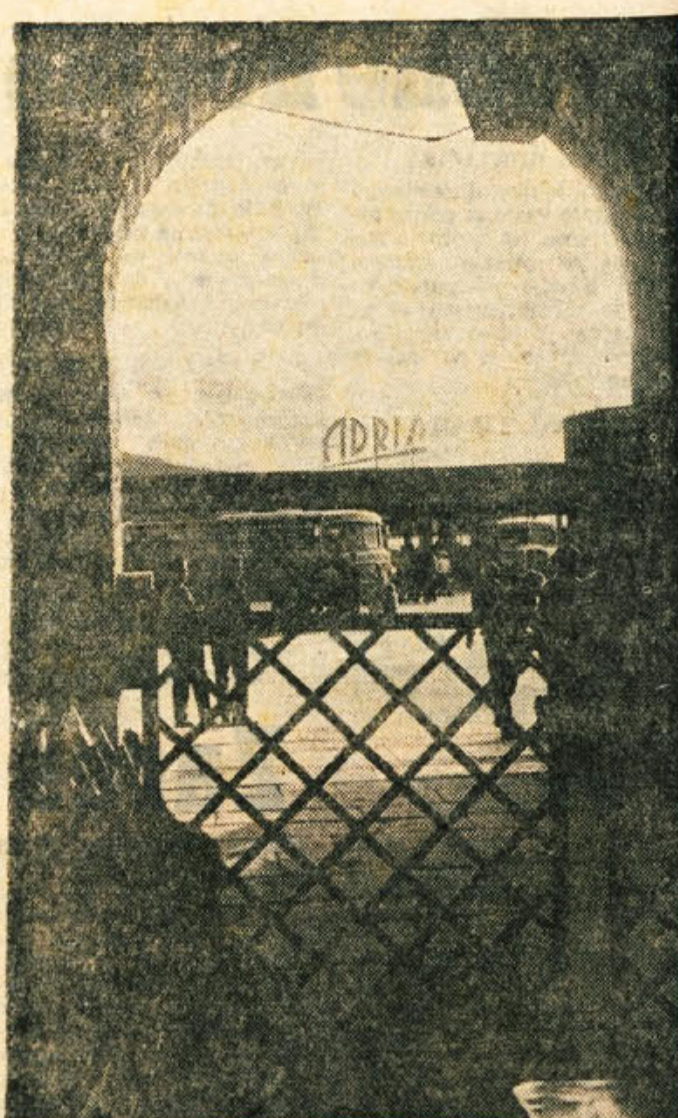
gradbena dejavnost, posebno velik vzpon pa se obeta pomorstvu, ki bo z zgraditvijo novega tovarnega pristanišča v Kopru dobilo svojo krepko materialno osnovo. Ze proti koncu letošnjega leta bo narejenih prvih 135 metrov operativne obale, ob kateri bo tedaj pristala prvič v zgodovini čezoceanska ladja. Ko bo razložila pripljavno blago in naložila naše ekipo, bo velik praznik ne samo za koprski okraj, marveč za vso našo domovino. Vsa dela pa izvaja domače podjetje Vodna skupnost, ki obenan meliorira velik predel sedaj še poplavljenega področja na senerozhodni strani Koprave. Kjer danes še veter kodra sinjezeleno morskno gladino, bo čez nekaj kratkih let božal valove rumenega žitnega klasja.

Prav tako napreduje obrt in trgovina in iz zaozlosti raste novo gostinstvo, razmahnil se je potniški in tovarni promet. Cutiti je hudo pomanjkanje železnice, kar bo postalo še veliko bolj pereče po dograditvi pristanišča, ko bodo tudi ladje Splošne plošbe lahko odlagale blago izza morja na naši obali. Po ustanovitvi podjetja Obalna plošba se popravlja

sem nalašč pripravili za konec, ker je skupna vsemu koprskemu okraju in se kot rdeča nit vleče skozi steherno poročilo katerekoli vrsti dejavnosti — politične, kulturne ali gospodarske. Kar so za vas, drage Dolenjke in Dolenjci, vaše Smarješke, Dolenjske in Cateške ter druge toplice (no vidite, da znam našeti vsaj glavne), to so za nas številni pa prav zares svetovno znani turistični objekti: Postojnska jama in Divaške jame, slavna kobilarna Lipica pri Sezani, neprekosljivi Portorož, ankaranska morsk plaža s svojimi turističnimi napravami, alpinistični izletniški točki Slavniki in Snežnik in še druge znamenitosti. Kogar ne veseli samo kopanje v morju ali plezanje na gorske vrhove, se lahko v lovni dobi razveseli z lovom: Postojnčani ali Bistričani ga popeljejo na visoko divjad — divjega petelina, srnjaka ali jelena, pa še na

Veliki plavajoči žerjav VELI JOZE, ki je pomagal tudi pri čiščenju Sueškega prekopa po zadnjem napadu na Egipt, poklada prve metre operativne obale novega koprškega tovarnega pristanišča

IN SE POGLED IZPOD OBOKA KOPRSKE TAVERNE PROTI AVTOBUSNI POSTAJI, KAMOR ZDAJ ŠTEVILNI AVTOBUSI VSAK DAN DOVAZAJO SE BOLJ ŠTEVILNE TURISTE, KI IŠČEJO ZAZELENEGA ODDIHA OB NAŠEM MORJU ...

Dovolj domačega penicilina

V zemunski tovarni »Galenika« montirajo stroje za nov obrat, v katerem bodo v začetku avgusta začeli proizvajati penicilin. Novi obrat bo dal letno 17 in pol milijona stekleničk domačega penicilina, kar bo dovolj za vse naše potrebe. To zdravilo tovarna proizvaja v glavnem iz domačih surovin. Prva steklenička penicilina pri nas je bila proizvedena l. 1949, toda vse do 1953 smo ta antibiotik uvažali kot polizdelek, ki so ga v »Galeniki« do kraja izdelovali. Leta 1953 je dala tovarna 200.000 stekleničk, nato pa je proizvodnja stalno rasla, ker je tovarna dobila nove obrate. Za razširitev sedanjega največjega obrata je prispeval UNICEF materiala v vrednosti

10.000 dolarjev, tovarna sama pa je vložila okrog 25 milijonov dinarjev.

800 km na uro — z avtom

Neka angleška tovarna izdeluje avtomobil, s katerim bo človek prvič v zgodovini avtomobilizma dosegel hitrost 800 kilometrov na uro. Avto bo na reakcijski pogon. Da bo lahko razvil vso svojo brzo, bo potreboval 7 kilometrov zaleta in prav toliko za ustavljanje. Seveda bo morala biti cesta povsem prazna. Z njim bo skušal dosegti nov svetovni rekord brzine znani avto dirkač Campbell. Motor tega avtomobila bo razvijal 4000 konjskih sil.

Beograd dobi kobalt bombo

Radiološki inštitut v Beogradu bo v kratkem dobil eno od 500 doslej izdelanih kobalt bomb na svetu. Bomba bo varno spravljena v inštitutu in skrbno varovana, kajti njeno radioaktivno sevanje ima tako moč kot dva kg radia. Človek, ki bi stopil v njeno neposredno

bližino, bi bil spričo tega sevanja uničen v 20 minutah. Tako močno sevanje uničuje v človeku tkivo, zdravo in bolno, pod zdravnikovo roko pa seveda le bolno. S kobalt bombo, kakor ji pravijo zdravniki (to ni prava eksplozivna jedrska bomba) bodo lahko obevali tumore, ki so skriti globoko v organizmu in katerih ni mogoče odstraniti na kirurški način. Z njo bodo zdravili tumore v vratu, v ust-

ni votlini, v grlu, na pljučih in v trebušni votlini. Ker je sevanje kobalt bombe tako močno, bo lahko kratkotrajno in bo prišlo hitro na vrsto veliko število bolnikov, kar je pri dotedanjem, dolgotrajnem obsevanju z radijem velika ovira. In kako velika je količina kobalta, ki seva z močjo dveh kg radia? Kot škaticca vžigalce!

DRAGI KAMNI V ZOBEH — so najnovejša modna neumnost v Zahodni Nemčiji, ki obeta da se bo precej razmahnila. Zobozdravniki so začeli vdavati v zobe diamante in druge drage kamne. Pobudnik te nove mode je pa neki ameriški gangster, ki si je dal izdelati vse zobje iz diamantov

Zene — žirafe
V severovzhodnem delu Burme, tik ob meji Kitajske in Laosa, živi malo poznano bojevito pleme Padaung. Zene tega plemena nosijo nenavadne kovliske ogrlice, ki jim umetno podaljšajo vrat. Nekateri žene imajo vrat dolg do 40 cm. Ko deklica izpolni štiri leta, ji plemenski čarovnik ob glavnem verskem prazniku tega plemena ozaljša vrat s prvo ogrlico. Potem dobi vsako leto na isti praznik novo ogrlico, dokler se jih ni ne naziva okrog vratu 20 kosov. Zanimivo je, da ženam te ogrlice sploh niso v napoto in lahko nemoteno opravljajo svoje delo, čeprav je skupna teža ogrlice okrog vratu 12 kg. Zene nosijo ogrlice do smrti in jih nikoli ne snamejo z vratu. Zaradi njihovih dolgih vratov so jim druga plemena dala naziv »zene-žirafe«.

»Kraljico najlepših stopal« so izvolili — kje drugje nekl, kot v Ameriki, kjer je za take prihodarije največ časa in denarja, seveda

Mačka in gobe

Neka družina v Ahusu (Westfalija) je nedavno doživela razburljivo prigodo. Bil so pri kosilu in ravno so jedli gobe, ko so opazili, da se mačka, ki je že tudi požrla svoj obrok gob, krčevito premetava po tleh in cvili. Mislilec, da so gobe strupene, je vsa družina, šest članov, na vrat na nos zdrvela v bolnišnico. Tu so jim izprali želodce in jim zatrdili, da so sedaj zven smrtne nevarnosti. Vrnili so se domov in našli mačko — živo in zdravo, zraven nje pa šest mladih muck.

117. Pod njim smo potegnili tudi še vrvi, ki jo je nekaj moč dobilo v enem izmed čolnov ob obrežju, in mu jo vrgli čez hrbet. Opletili smo mu jo okrog života, drugi konec pa ovili okrog njegove matere. Ta je potem na vse kriplje potegnila in bila je tako močna, da se je njegov prednji del vzdignil in so mu male noge zabingljale po zraku. Potegnila ga je že precej naprej, ko se je vrv nenadoma utrgala in so mu prednje noge padle na ploč. Zda se je začel pogrezati z zadnjimi nogami.

118. Vendar stvar ni bila tako huda, kakor smo se ball, kajti čisto preprosto je bilo oviti okoli njega drugo vrv. Tokrat smo jo zvlili v dve gubi, vrh tega pa smo dali Kariju še železno vrv, ki je bila privezana k drevesu, da se je lahko oprjel. Bil je že zelo izčrpan, toda nisem ga nehal rotiti prej, dokler me ni ubagal. In tako mu je s pomočjo ajebove matere uspelo, da se je tudi z zadnjim koncem izvlekel iz močvirja ter postavil najprej eno, potem pa še drugo nogo na ploč.

119. Množica je zavriskala od veselja ko je videla, da stoji Karj na trdnih tleh. Opica je brž skočila z drevesa in nato Kariju na tlinik. Bila je zelo srečna, da je njen prijatelj spet na varnem. Toda Kariju zdaj ni bilo do dokazov prijateljstva in se je Koplja otresel. Jaz sem z enega od dreves naglo nakolmi nekaj vej, ki jih je Karj slastno požrl. Zame je bil ta dogodek dobra šola. Nikoli več nisem pustil, da bi moj slon kar na slepo tekkel za opico, kamor bi se ajej poljubilo.

120. S Karijem sva obhodila mnogo oddaljenih krajev, včasih skupaj s karavanami kamel, včasih pa sama. Karavane potujejo predvsem skozi zapuščen mesta, medtem ko je najina pot, kadar sva bila sama, držala navadno skozi obiljene kraje. Zastran potovanj je treba reči, da so sloni zanje v enem pogledu prikladnejši od kamel; razbojniki, ki včasih napadejo kamele, si ne upajo naskočiti slonov. Zato smo navadno uporabljali Karija, kadar je bilo treba prenesti bisere.

Ena izmed številnih počitniških domov ob slovenskem morju: Dom oddiha PTT Slovenije v Strunjanu v piranski občini

Kongres debeluhov

Ze osem let imajo italijanski debeluhi vsako leto v mestu Cavouru svoj kongres, na katerem izvolijo najdebelejšega človeka, ki je potem nekak debeluharski prvak države. Na kongresu se seveda na veliko gostijo. Tudi, letos so časopisi opisali banket, na katerem je 60 zbranih trebušnikov pojedlo 60 kokoši, 300 postrovi, 90 kg šunka, 20 janjev, 180 kg cvetače, celo goro gob itd. Vse pa

so zalili s 400 steklenicami vina in nekaj sodčki piva. Ta banket vsako leto priredi restavratore Genovesio, ki je sam težak 120 kilogramov, vendar »suha trska« protj ostalim. Letos so proglasili za prvaka Felica Alberonija iz Voghere. Ko so ga slehtili pred gostijo, je tehtnica pokazala — 197 kg in 300 gramov. Novi prvak je trgovec s sadjem in zelenjavo, star 64 let.

117. Pod njim smo potegnili tudi še vrvi, ki jo je nekaj moč dobilo v enem izmed čolnov ob obrežju, in mu jo vrgli čez hrbet. Opletili smo mu jo okrog života, drugi konec pa ovili okrog njegove matere. Ta je potem na vse kriplje potegnila in bila je tako močna, da se je njegov prednji del vzdignil in so mu male noge zabingljale po zraku. Potegnila ga je že precej naprej, ko se je vrv nenadoma utrgala in so mu prednje noge padle na ploč. Zda se je začel pogrezati z zadnjimi nogami.

118. Vendar stvar ni bila tako huda, kakor smo se ball, kajti čisto preprosto je bilo oviti okoli njega drugo vrv. Tokrat smo jo zvlili v dve gubi, vrh tega pa smo dali Kariju še železno vrv, ki je bila privezana k drevesu, da se je lahko oprjel. Bil je že zelo izčrpan, toda nisem ga nehal rotiti prej, dokler me ni ubagal. In tako mu je s pomočjo ajebove matere uspelo, da se je tudi z zadnjim koncem izvlekel iz močvirja ter postavil najprej eno, potem pa še drugo nogo na ploč.

119. Množica je zavriskala od veselja ko je videla, da stoji Karj na trdnih tleh. Opica je brž skočila z drevesa in nato Kariju na tlinik. Bila je zelo srečna, da je njen prijatelj spet na varnem. Toda Kariju zdaj ni bilo do dokazov prijateljstva in se je Koplja otresel. Jaz sem z enega od dreves naglo nakolmi nekaj vej, ki jih je Karj slastno požrl. Zame je bil ta dogodek dobra šola. Nikoli več nisem pustil, da bi moj slon kar na slepo tekkel za opico, kamor bi se ajej poljubilo.

120. S Karijem sva obhodila mnogo oddaljenih krajev, včasih skupaj s karavanami kamel, včasih pa sama. Karavane potujejo predvsem skozi zapuščen mesta, medtem ko je najina pot, kadar sva bila sama, držala navadno skozi obiljene kraje. Zastran potovanj je treba reči, da so sloni zanje v enem pogledu prikladnejši od kamel; razbojniki, ki včasih napadejo kamele, si ne upajo naskočiti slonov. Zato smo navadno uporabljali Karija, kadar je bilo treba prenesti bisere.